

VUOSIKERTOMUS 1995

RAUTAKIRJA

VUOSIKERTOMUS VUODELTA 1995

- 3 Rautakirja-konserni lyhyesti
- 4 Toimitusjohtajan katsaus
- 5 Pörssivuosi 1995
- 6 Osakekohtaiset tunnusluvut
- 8 Yhtymän hallinto
- 9 Yhtymän organisaatio 1.4.1996
- 10 Hallituksen toimintakertomus
- 12 Taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut
- 13 Konsernin tuloslaskelma
- 14 Konsernin tase
- 16 Konsernin rahoituslaskelma
- 17 Emoyhtiön tuloslaskelma
- 18 Emoyhtiön tase
- 20 Emoyhtiön rahoituslaskelma
- 21 Tilinpäätöksen liitetiedot
- 30 Hallituksen esitys voittovarojen käytöstä
- 31 Tilintarkastuskertomus
- 32 Tietoja tulosityksiköistä
 - R-kioskit
 - Kauppa Hallenberg Oy / Merkur
 - Lehtitukkukauppa
 - Suomalainen Kirjakauppa Oy
 - Tukkutiimi Oy
 - Tukkutiimi Ab
 - Finnkino Oy
 - EuroStrada Oy
 - Kiinteistöyksikkö
- 38 Osoitetietoja

Yhtiökokous

Rautakirja Oy:n varsinainen yhtiökokous pidetään maanantaina 29.4.1996 klo 15 yhtiön pääkonttorilla osoitteessa Koivuvaarankuja 2, Vantaa.

Yhtiökokoukseen on ilmoittauduttava viimeistään 25.4.1996 mennessä, puh. (90) 852 8404.

Taloudellinen informaatio

Tämän vuosikertomuksen lisäksi Rautakirja-yhtymä julkaisee vuonna 1996 kaksi osavuosikatsausta.

Osavuosikatsaus vuoden neljältä ensimmäiseltä kuukaudelta julkaistaan 13.6.1996 ja vastaavat tiedot kahdeksalta kuukaudelta 17.10.1996.

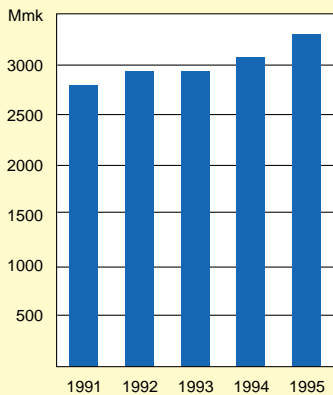
Osavuosikatsauksia sekä tätä toimintakertomusta voi tilata osoitteesta:

Rautakirja Oy/Tiedotus, PL 1, 01641 VANTAA tai puhelimitse numerosta (90) 85 281 / tiedotus, 12.10.1996 alkaen (09) 85 281.

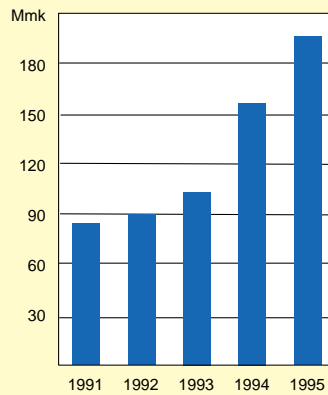
RAUTAKIRJA-KONSERNI LYHYESTI

	1995	1994	Muutos, %
Veroton myynti, Mmk	6.239,8	5.534,9	12,7
Liikevaihto, Mmk	3.281,4	3.057,1	7,3
Käyttökate, Mmk	256,3	218,1	17,5
Tulos, Mmk ennen satunnaiseriä	195,3	156,0	25,2
Tulos / osake, mk	20,24	17,14	18,1
Sijoitetun pääoman tuotto-%	19,3	16,2	
Omavaraisuusaste, %	45,7	41,2	
Henkilöstö keskimäärin	4.680	4.201	11,4
Bruttoinvestoinnit, Mmk	81,7	178,2	

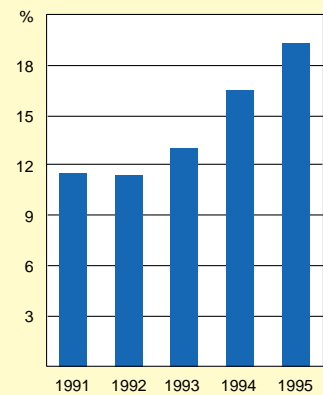
Liikevaihto

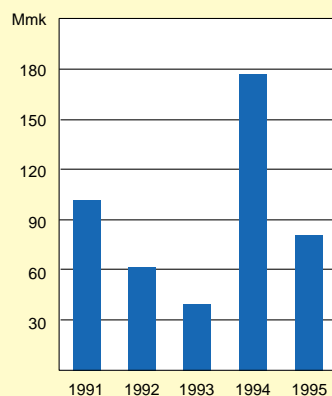
Tulos ennen satunnaiseriä

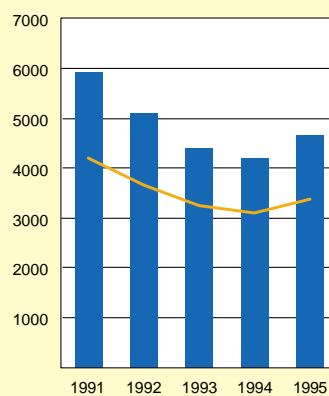
Sijoitetun pääoman tuotto-%

Bruttoinvestoinnit

Henkilöstö keskimäärin
— kokoaikaisiksi muutettuna

Suomessa vuoden 1995 myynnin volyymi kasvoi vähittäiskaupassa 3,6 %, myynnin arvo vastaavasti 4,5 %.

Rautakirjan liiketoimintaa lähellä olevien alojen kasvu jäi keskimääräisiä prosentteja heikommaksi. Yhtymän 7 % liikevaihdon kasvuun voidaan siksi olla erittäin tyytyväisiä.

Rautakirja on keskittänyt toimintojaan koko 90-luvun. Strategisena tavoitteena on ollut hyvä kannattavuus ja vahva markkina-asema. Viime vuoden tulos vastasi pitkän aikavälin tavoitteita. Se ylitti sekä budjetoidun että edellisen vuoden vastaavan tuloksen neljänneksellä.

Strategian mukaisesti perusliiketoimintojen markkinaosuudet vahvistuivat.

Rautakirja on palveluyritys, joka on jatkanut keskittymistä valikoituille liiketoiminta-alueille. Näitä ovat irtonumeroiden tukku- ja vähittäiskauppa sekä erikoisvähittäiskauppa, joka tarjoaa kuluttajalle viihdettä, jännitystä ja mielihyvää. Vähittäisketjujen erityispiirteitä ovat valtakunnallisuus, ketjutettu toimintamalli, keskitetty ketjunohjaus, korkea markkinaosuus ja korkea myyntikate.

Emoyhtiön perusliiketoimintaa ovat R-kioskit ja lehtien irtonumeroiden tukkujakeluun keskittynyt Lehtipiste. Kummankin toimialan kasvu vastasi päivittäistavara-alan yleiskehitystä. Niin ikään kannattavuuskehitys oli suotuisa. Tämä lähinnä tuottavuuden paranemisen ja onnistuneen toimintakustannusten sopeuttamisen vuoksi.

Erikoiskaupparyhmään on viime vuosina keskitetty sekä aineellisia että henkisiä voimavaroja. Tämä näkyi voimakkaana kasvuna, joka

vastasi myös strategisista tavoitteistamme. Toimialan liikevaihto on viisinkertaistunut viidessä vuodessa. Finnkinon lukuunottamatta erikoiskaupparyhmän yksiköt paransivat kannattavuuttaan merkittävästi.

Merkur pikatukun liiketoiminta myytiin katsauskauden jälkeen.

Rautakirja-yhtymän tulos on neljän lamavuoden aikana kolminkertaistunut. Kannattavuuden kohenemisen ainesosina ovat olleet hyvä ja työhönsä motivoitunut henkilöstö, toimintakustannusten tiukka karsiminen ja kurissa pitäminen sekä koeluontoisesti käyttöön otettu suoritepalkkaus. Myös varmuus työpaikan säilymisestä on vapauttanut resursseja. Toiminnassa on pystytty keskittymään strategian mukaisesti painopistealueille. Työnteko ei ole ollut tulipalojen sammuttamista, vaan toiminnassa on voitu katsoa myös tulevaisuuteen.

Vuosiin viime vuosi oli ensimmäinen, jonka toimintasuunnitelmat tehtiin varovaisen optimismin ja kasvunäkymien odotuksessa. Rautakirjassa nähtiin tärkeäksi varmistaa, että heikotkin myyntisignaalit osataan käyttää hyväksi samalla kun kustannukset pidettiin edelleen kurissa. Tulevien toimintaedellytysten turvaamiseksi investoitiin voimakkaasti järjestelmäkehitykseen, joka on tuottamassa rationalisointihyötyä.

Rautakirjassa on aina panostettu henkilökunnan koulutukseen sekä kehitystyöhön. Tämän lisäksi on koko 90-luvun investoitu merkittävästi myymäläkonseptin kehittämiseen. Sillä uskomme turvaavamme parhaiten myös tulevaisuudessa liiketoiminnan tavoitteen mukaisen kehittymisen.

Kiitän koko Rautakirja-yhtymän henkilöstöä sekä yhteistyökumppaneita siitä, että kovien yhteistalokoiden jälkeen yhtiö voi jälleen kirjata kaikkien aikojen parhaan tuloksen.

Viime syksynä myyntiarvioita tehtäessä oltiin optimistisia. Rautakirjan eri toimialat ovat laatineet suunnitelmansa haasteellisten kasvunusteiden mukaisesti. Uskomme, että kuluttajat käyttävät entistä enemmän rahaa myös lukemiseen sekä elämyksiin hankkimalla Rautakirjan tarjoamia palveluksia viihteen, jännityksen ja mielihyvän alueilta.

Tämän hetken näkemyksen mukaan lähtökohdat kuluvalle vuodelle ovat heikommät kuin syksyllä toimintasuunnitelmia ja budjettia tehtäessä. Toimintaamme liittyy eräitä merkittäviä myyntiuhkia. Arviomme mukaan kuluvan vuoden tulos on vuoden 1995 tasoa.

Raimo Hertto

Pörssikurssien kehitys

Pörssivuosi 1995 oli yllätyksellinen monessakin suhteessa. Markkina-korot laskivat varsinkin pitkien korkojen osalta, ulkomaisten sijoittajien kiinnostus suomalaisiin osakkeisiin kasvoi ja pörssiyhtiöiden yhteenlaskettujen nettotulosten odotettiin kaksinkertaistuvan edellisvuodesta. Tästä huolimatta pörssin yleisindeksi laski vuoden aikana noin 9 %.

Pörssivuodelle 1995 oli kuvaa-va myös kurssien voimakas heilahtelu.

Rautakirjan osakkeiden kurssi-kehitys ei noudattanut kurssien yleiskehityksen linjoja. A-osakkeen kurssi, joka vuoden 1995 alussa oli 185 markkaa, nousi vuoden loppuun mennessä 230 markkaan. Nousu vuoden aikana oli 24,3 %. Ylin kaupantekokurssi oli vuoden lopulla noteerattu 230 markkaa. Vuoden alin kurssi oli

166 markkaa. B-osakkeen kurssi nousi vuoden 1995 aikana 12 %. Kurssi oli vuoden alussa 175 markkaa ja vuoden lopussa 196 markkaa. B-osakkeen ylin kurssi oli 210 markkaa ja alin kurssi 160 markkaa.

Rautakirjan osakkeiden markkina-arvo 31.12.1995 oli 1.454 miljoonaa markkaa. Vuotta aikaisemmin vastaava luku oli 1.188 miljoonaa markkaa.

Yhtiön osakkeiden vaihto Helsingin Arvopaperipörssissä jäi vuonna 1995 edellisvuotta vähäisemmäksi. A-osakkeen vaihto oli 28.166 osaketta ja 5,4 miljoonaa markkaa vaihdon oltua vuotta aikaisemmin 433.797 osaketta ja 80,5 miljoonaa markkaa. B-osakkeen vaihto oli 180.298 osaketta ja 33,0 miljoonaa markkaa. Edellisenä vuonna vaihto oli 283.311 osaketta ja 50,4 miljoonaa markkaa. A-osakkeista vaihtui vuoden 1995 aikana 0,5 % ja B-osakkeista 16,7 %.

Osakkeenomistajat

Rautakirja Oy:llä oli vuoden lopussa osakasluettelon mukaan 845 osakasta, joista yhteisöjä oli 125 ja yksityishenkilöitä 720. Kymmenen suurinta osakasta omisti 89,33 % osakkeista ja 93,77 % äänistä. Ulkomaalaisten omistusosuus oli 0,97 % osakkeista ja 0,09 % äänistä. Yhtiön hallituksen jäsenet ja toimitusjohtaja omistivat yhteensä 235 osaketta, jotka edustavat 0,004 % yhtiön osakkeista ja 0,002 % äänistä. Arvo-osuuksiksi vaihtamatta oli vuoden lopussa 1.597 osaketta eli 0,02 % osakemäärästä.

Rautakirja Oy:n suurimmat osakkaat

Osakasluettelon mukaan 31.12.1995

	kpl		%	%
	A-osakkeet	B-osakkeet		
Werner Söderström Osakeyhtiö	1.690.256	321.309	31,04	31,29
Sanoma Osakeyhtiö	902.982	173.997	16,62	16,72
Oy Karl Fazer Ab	628.481	119.718	11,55	11,63
Vakuutusosakeyhtiö Pohjola	577.415	19.400	9,21	10,60
Kustannusosakeyhtiö Otava	547.056	851	8,46	10,03
Else Branders	197.700	35.000	3,59	3,66
Merita Pankki Oy	166.081	–	2,56	3,05
Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö Suomi	150.000	–	2,31	2,75
Oy Karl Fazer Invest Ab	132.690	20.138	2,36	2,45
Suomalaisen Kirjallisuuden Seura ry.	86.045	19.609	1,63	1,60
Yhteensä	5.078.706	710.022	89,33	93,77

OSAKEKOHTAISET TUNNUSLUVUT

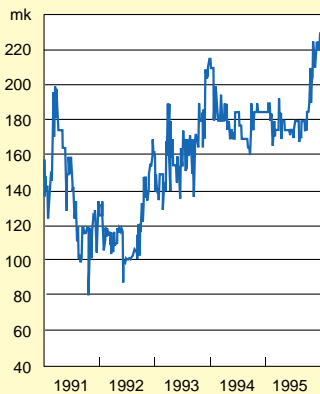
	1995	1994	1993	1992	1991
Tulos / osake, mk *)	20,24	17,14	10,44	6,54	9,47
Oma pääoma / osake, mk *)	129,60	117,33	106,00	117,34	112,27
Nimellisosinko / osake, mk					
A-osake	10,00 **)	8,00	4,80	4,80	4,40
B-osake	10,00 **)	8,00	4,80	4,80	4,40
Osinko / tulos, % *)	49,4	46,7	46,0	73,4	46,5
Efekttiivinen osinkotuotto, %					
A-osake	4,3	4,3	2,7	3,2	3,7
B-osake	5,1	4,6	3,2	4,2	6,1
Hinta / voitto -suhde (P/E) *)					
A-osake	11,4	10,8	17,3	22,9	12,7
B-osake	9,7	10,2	14,5	17,6	7,6
Osakkeen kurssikehitys, mk					
A-osake					
Keskikurssi	191	186	165	125	153
Alin kurssi	166	161	137	101	101
Ylin kurssi	230	215	190	150	200
Kurssi kauden lopussa	230	185	181	150	120
B-osake					
Keskikurssi	183	178	144	91	78
Alin kurssi	160	149	115	60	66
Ylin kurssi	210	203	165	115	100
Kurssi kauden lopussa	196	175	151	115	72
Osakekannan markkina-arvo, Mmk	1.454	1.188	1.140	934	726
A-osake	1.242	999	977	810	648
B-osake	212	189	163	124	78
Osakkeiden vaihdon kehitys					
A-osake, kpl	28.166	433.797	23.343	40.325	154.951
A-osake, %	0,5	8,0	0,4	0,7	2,9
B-osake, kpl	180.298	283.311	313.860	142.210	18.344
B-osake, %	16,7	26,2	29,1	13,2	1,7
Osakkeiden lukumäärä, milj. kpl ***)	6,48	6,48	6,48	6,48	6,48
A-osakkeet (à 20 ääntä)	5,40	5,40	5,40	5,40	5,40
B-osakkeet (à 1 ääni)	1,08	1,08	1,08	1,08	1,08
Osakkeenomistajien määrä tilikauden lopussa	845	893	1.094	1.090	1.083
Osakepääoma, Mmk	129,6	129,6	129,6	129,6	129,6
A-osakkeet	108,0	108,0	108,0	108,0	108,0
B-osakkeet	21,6	21,6	21,6	21,6	21,6

*) Vuosien 1991 ja 1992 tilinpäätösten mukaisissa luvuissa kertyneestä poistoerosta ja vapaaehtoisista varauksista ei ole erotettu laskennallista verovelkaa.

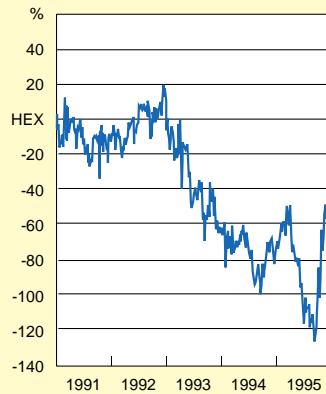
***) Hallituksen ehdotus.

****) Vuosina 1991–1995 ei ole ollut osakeanteja.

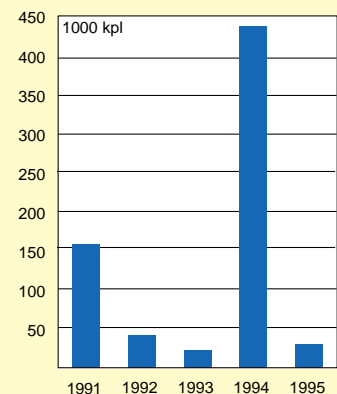
Kurssikehitys
A-osake

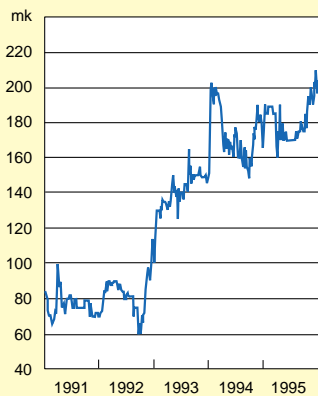
Kurssikehitys Hex-indeksillä mitattuna
A-osake

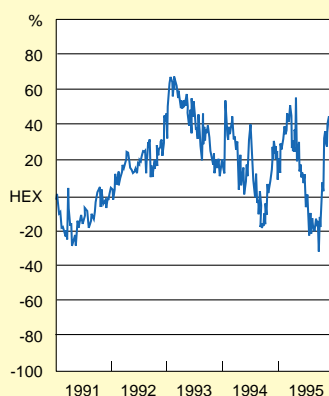
Vaihtomäärät
A-osake

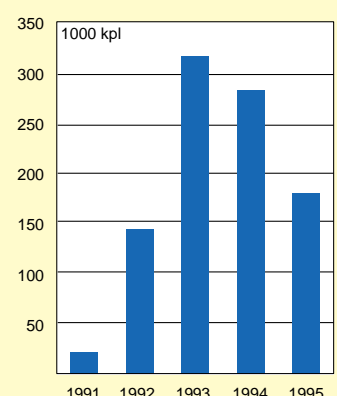
Kurssikehitys
B-osake

Kurssikehitys Hex-indeksillä mitattuna
B-osake

Vaihtomäärät
B-osake

Tunnuslukujen laskentakaavat:

Tulos/osake	=	$\frac{\text{Tulos ennen satunnaiseriä} - \text{verot} - \text{vähemmistöosuus}}{\text{Osakkeiden osakeantioikaistun lukumäärän painotettu keskiarvo tilikauden aikana}}$
Oma pääoma/osake	=	$\frac{\text{Oma pääoma} + \text{varaukset tilikauden lopussa}}{\text{Osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä tilikauden lopussa}}$
Osinko/osake	=	$\frac{\text{Osakesarjalle jaettava kokonaisosinko}}{\text{Osakesarjan osakeantioikaistu lukumäärä tilikauden lopussa}}$
Osinko/tulos, %	= 100 x	$\frac{\text{Tilikauden osingonjako}}{\text{Tulos ennen satunnaiseriä} - \text{verot} - \text{vähemmistöosuus}}$
Efektiivinen osinkotuotto, %	= 100 x	$\frac{\text{Osakesarjakohtainen osinko/osake}}{\text{Osakesarjakohtaisen osakeantioikaistun osakkeen kurssi tilikauden lopussa}}$
Hinta/voitto -suhde (P/E)	=	$\frac{\text{Osakkeen tilikauden lopun osakeantioikaistu kurssi}}{\text{Tulos/osake}}$
Osakeantioikaistu kurssi kauden lopussa	=	$\frac{\text{Pörssikurssi kauden lopussa}}{\text{Osakeantikerroin}}$
Osakekannan markkina-arvo	=	A-sarjan tilikauden lopun osakemäärä x A-sarjan tilikauden lopun kurssi + B-sarjan tilikauden lopun osakemäärä x B-sarjan tilikauden lopun kurssi

YHTYMÄN HALLINTO

Rautakirja Oy:n hallitus

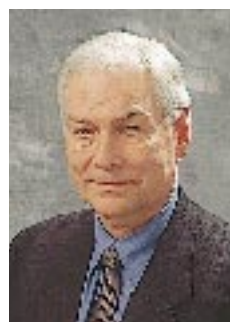
Jaakko Rauramo
1995–1998
puheenjohtaja,
vuorineuvos,
Sanoma Osakeyhtiön
toimitusjohtaja
1977*

Antero Siljola
1994–1997
varapuheenjohtaja,
Werner Söderström
Osakeyhtiön
pääjohtaja
1988*

Felix Björklund
1993–1996
Oy Karl Fazer Ab:n
toimitusjohtaja
1993*

Olli Reenpää
1995–1998
Kustannusosakeyhtiö
Otavan
toimitusjohtaja
1980*

Jukka Rantala
1995–1998 (20.4. alkaen)
Vakuutusosakeyhtiö
Pohjolan
toimitusjohtaja
1995*

* alkaen yhtiön hallituksessa

Pentti Seppälä
1992–1995 (20.4. asti)
Vakuutusosakeyhtiö
Pohjolan
varatoimitusjohtaja
1986*

Yhtymän johtokunta

Raimo Hertto
toimitusjohtaja, 58
kauppaneuvos
1987**

Riitta Aaltonen
toimialajohtaja, 47
1990**

Markus Miettinen
toimialajohtaja, 47
1974**

Matti Salmi
hallintojohtaja, 46
1988**

Hannu Syrjänen
toimialajohtaja, 44
1989**

** alkaen yhtymän palveluksessa

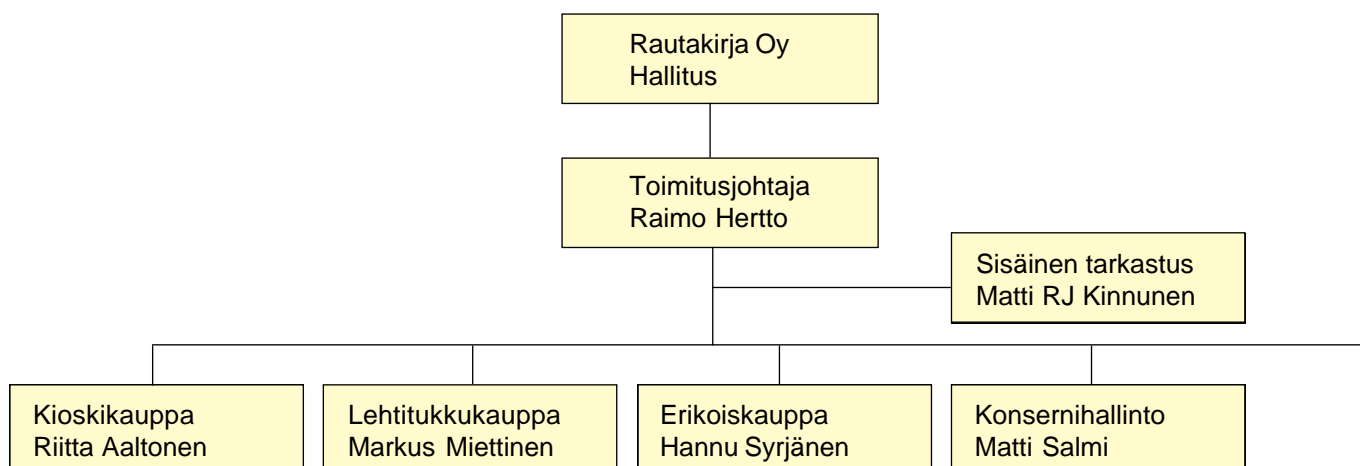
Tilintarkastajat

Tauno Haataja, KHT
Markku Pajunen, KHT

varalla
Ulpu Laaksonen, KHT
Mauri Palvi, KHT

Valvontatilintarkastus:
SVH Coopers & Lybrand Oy,
KHT-yhteisö,
aikaisemmalta toiminimeltään
Salmi, Virkkunen & Helenius Oy

YHTYMÄN ORGANISAATIO 1.4.1996

Kenttätoiminta:

Omat kioskit
Markku Pelkonen

Kauppiaskioskit
Olavi Kottonen

Markkinointi
Hannu Ala-Aho

Talous
Tuulikki Koppelomäki

Tietojärjestelmät
Marita Hissa

Markkinointi
Maylis Karjalainen

Tietojärjestelmät
ja talous
Jaakko Vuorinen

Lähetämötoiminnot
Helvi Liukkaala

Kuljetus
Timo Värri

Myyntipäälliköt:
Jukka Piirainen
Marjut Rajala
Ossi Toiviainen

**SUOMALAINEN
KIRJAKAUPPA OY**
Toimitusjohtaja
Raimo Kurri

Varatoimitusjohtaja
Arto Lahdenperä

TUKKUTIIMI OY
Toimitusjohtaja
Kiia Enqvist

Varatoimitusjohtaja
Jarkko Kaalikoski

TUKKUTIIMI AB
Toimitusjohtaja
Jarkko Kaalikoski

FINNKINO OY
Toimitusjohtaja
Elma Pehkonen-Rajamäki

EUROSTRADA OY
Toimitusjohtaja
Seppo Soini

Sisäinen tarkastus
Matti RJ Kinnunen

Konsernihallinto
Matti Salmi

KONSERNIHALLINTO
Rahoitus
Esko Mäkinen

Talous
Eila Mäki-Patola

Tietohallinto
Jarmo Lehtelä

Henkilöstö
Jukka Virkkunen

Tiedotus
Eija Helanen

**KIINTEISTÖT
P.M.DROCKILA OY**
Toimitusjohtaja
Jouko Mustonen

**LEHTI-MAJA
EESTI AS**
Toimitusjohtaja
Jouko Mustonen

Toimintaympäristö

Vähittäiskaupan myynti kasvoi Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan 4,5 % edellisestä vuodesta. Kasvuvauhti hidastui loppuvuotta kohden. Erot kaupan eri toimialoilla olivat huomattavia. Varsinkin joulumyyntiin kohdistui odotuksia mm. veronpalautusten ajoittumisen johdosta. Vaikka joulukauppa onnistuikin, ei se yleisesti vastannut täysin ennako-odotuksia.

Tukkukaupan vuositason kasvuksi muodostui 2,3 %. Suomen Kustannusyhdistyksen tilastojen mukaan kirjojen kokonaismarkkinat kasvoivat 4 %, lehtien irtonumeromarkkinat vastaavasti 4,8 %.

Yhtymärakenteen muutokset

Yhtymän toiminnallisessa rakenteessa ei tapahtunut oleellisia muutoksia. Heinäkuussa ostettiin virolaisen Hara AS:n toiminta. Hara AS on huolehtinut lähinnä ulkomaisten lehtien jakelusta Tallinnan ja Tarton alueilla. Vuositason myynti on ollut 6 milj.EEK.

Suomalainen Kirjakauppa Oy hankki heinäkuussa Jämsän Kirjakauppa Ky:n, jonka fuusio on vireillä.

Tukkutiimi Oy osti Mikkelissä toimivan Keiros Oy:n, joka fuusioitiin emoyhtiönsä 31.12.1995.

Oy Europa Vision Ab ja Finnino Oy fuusioitiin 30.11.1995 Filmipooli Oy:öön. Yhtiön nimeksi tuli Finnino Oy, jonka osakkeet Rautakirja Oy omistaa 100-prosenttisesti.

Liikevaihto

Rautakirja-konsernin veroton kokonaismyynti oli runsaat 6,2 Mrd.mk kasvaen 12,7 % edelliseen vuoteen

verrattuna. Myynti kasvoi voimakkaimmin kioskikaupassa autoveromerkkien ansiosta. Liikevaihdon kasvuun veromerkeillä ei ole vaikutusta. Välitysmyyntistä (veromerkit, Veikkauksen kuponkipelit ja autoliput) liikevaihtoon on sisällytetty vain palkkion osuus.

Konsernin liikevaihto 1995 oli 3.281,4 Mmk, jossa kasvua 7,3 %. Vuoden 1994 lopulla hankitun Finnino Oy:n vaikutus oli 3,5 %, joten Rautakirja-yhtymän vertailukelpoinen kasvu oli 3,8 %. Yhtymän liikevaihto ylitti asetetut tavoitteet.

Rautakirjan kioskikaupan liikevaihto Suomessa oli 1.512,3 Mmk kasvaen runsaan prosentin edellisestä vuodesta. Suhteellinen suuri merkitys kioskikaupalle on tupakkatuotteilla, joiden kokonaismarkkinat olivat voimakkaassa laskussa. Laskenutta tupakkatuotteiden volyyymiä pystyttiin kompensoimaan uusilla tuoteryhmillä, kuten oluella ja puhelinkorteilla. Myyntipisteiden lukumäärä kasvoi yhdeksällä 759 yksikköön, joista omia oli 499 ja kauppiaskioskeja 260. Tallinnassa avattiin vuoden vaihteessa seitsemäs R-kioski. Katsauskauden liikevaihto Eestissä oli 10,3 milj.EEK (3,9 Mmk).

Rautakirjan erikoiskaupan vertailukelpoinen liikevaihto ilman Finninoa kasvoi 9,5 % ja oli 1.075,3 Mmk. Ryhmän yksiköistä Suomalaisen Kirjakaupan liikevaihto kasvoi 6,1 % ollen 421,3 Mmk. Viime vuosien vahva kasvu Tukkutiimi Oy:ssä jatkui. Yhtiön liikevaihto oli 269,3 Mmk eli 18,7 % edellistä vuotta enemmän. Myös Ruotsin Tukkutiimin liikevaihto 47,7 milj.SEK kehittyi hyvin. Kasvu markoissa oli 15,7 % ja kruunuissa 20,2 %.

Finnino Oy:n, sen tytäryhtiöi-

den ja siihen fuusioituneiden yhtiöiden liikevaihto oli yhteensä 263,4 Mmk. Videomyynti kasvoi ja elokuvateatterimyynti jäi edellistä vuotta heikommaksi.

Taukopaikkayhtiö EuroStradan 110,3 Mmk:n liikevaihto kehittyi 5,4 %. Vuoden lopulla avattiin seitsemäs suurtaukopaikka Rajahovi Vaalimaalla.

Rautakirjan lehtitukkukaupan myynti kehittyi myös suotuisasti. Liikevaihto 742,4 Mmk oli 4,2 % vertailukautta suurempi. Vahvimmin kasvoivat aikakauslehdet yli 6 prosentilla sanomalehtien kasvun jäädessä runsaaseen 2 prosenttiin. Sanoma- ja aikakauslehtimyynti markoissa mitattuna olivat lähes yhtä suuret.

Elintarvikkeiden hintojen lasku ja tupakkatuotteiden myynnin väheneminen laskivat Merkur pikatukun liikevaihdon 5,3 prosentilla 166,7 Mmk:aan.

Tulos

Koko 90-luvun alkupuolella kaupan vaikeiden vuosien aikana Rautakirjan myyntikate laski, vaikka liikevaihto pysyi lievässä kasvussa. Tuloksen vuosittainen parantuminen perustui toimintakustannusten jatkuvaan leikkaamiseen ja tuottavuuden paranemiseen.

Nyt toista vuotta peräkkäin myyntikate on kehittynyt liikevaihtoa paremmin, kertomusvuonna jopa huomattavasti paremmin. Myyntikatetta on parantanut sekä tiukka hankintapolitiikka että uudet tuoteryhmät. Samoin on jatkunut suotuisa rakenteellinen kehitys, jossa myynti on kasvanut eniten keskimääräistä korkeamman katteen yksiköissä.

Konsernin myynti ja liikevaihto toimialoittain			
	1995 Mmk	1994 Mmk	Muutos %
Kioskikauppa	1.516,2	1.495,5	1,4
Erikoiskauppa	1.075,3	883,3	21,7
Lehtitukkukauppa	742,4	712,3	4,2
Merkur pikatukku	166,7	176,0	-5,3
Sisäinen myynti	- 219,1	- 210,0	4,3
Konsernin liikevaihto	3.281,4	3.057,1	7,3
Välitysmyynti	2.958,4	2.477,8	19,4
Veroton myynti yhteensä	6.239,8	5.534,9	12,7

Liikevoitto toimialaryhmittäin (Mmk)		
	1995	1994
Kioskikauppa	68,1	64,9
Erikoiskauppa	46,9	37,3
Lehtitukkukauppa	47,6	41,0
Merkur pikatukku	2,5	2,6
Kiinteistöt	19,9	7,4
Yhtymä yhteensä	184,9	153,1

Toimintakustannukset pysyivät edelleen tilikaudella kurissa, jolloin konsernin käyttökate kasvoi 17,5 % 256,3 Mmk:aan. Käyttökate oli 7,8 % liikevaihdosta.

Finnkinon hankinta nosti konsernin liikearvoja vuoden 1994 lopulla, mistä johtuen poistot lisääntyivät tilivuonna merkittävästi. Tilikauden liikevoitto oli 184,9 Mmk kasvaen 20,8 % edellisestä vuodesta.

Tulos parani kaikissa toimialaryhmissä. R-kioskit ja Lehtipiste paransivat kannattavuuttaan. Myös erikoiskaupan tulosityksiköistä Suomalainen Kirjakauppa, Tukkutiimi Oy ja Tukkutiimi Ab sekä Euro-Strada kohensivat tulostaan. Viron yhtiön ja Finnkinon tulokset olivat tappiolliset. Viron toimintoja rasittivat uusien myymälöiden perustamiskustannukset.

Finnkinossa tulos jäi sekä edellistä vuotta että budjetoitua tasoa selvästi heikommaksi. Yksikköä rasittivat paitsi alkuvuoden heikko elokuvatarjonta myös monet päälekkäisyyksien purkamisesta ja toimintojen yhdistämisestä aiheutuneet lisäkustannukset.

Kiinteistöyksikkö paransi vertailukelpoista kannattavuuttaan. Edellisenä vuonna sitä rasittivat 12 Mmk:n omaisuuden alaskirjaukset.

Korollisen vieraan pääoman maksamista nopeutettiin. Se pienensi korkokuluja edelliseen vuoteen verrattuna. Korkotuotot kasvoivat, mikä pääasiassa johtui obligatiomarkkinoiden suotuisasta kehityksestä. Rahoitustuotot ylittivät kulut 10,4 Mmk:lla, mikä oli 7,5 Mmk edellistä vuotta enemmän.

Tilikauden tulos ennen veroja oli 195,3 Mmk, mikä oli neljänneksen edellistä vuotta parempi. Tulos verojen jälkeen oli 131,1 Mmk. Tulos osaketta kohden kasvoi edellisen vuoden 17,14 markasta 20,24 markkaan. Sijoitetun pääoman tuotto oli 19,3 % sen oltua 16,2 % edellisenä

vuotena. Osakekohtainen oma pääoma kasvoi 117,33 markasta 129,60 markkaan.

Investoinnit

Bruttoinvestoinnit olivat 81,7 Mmk. Investoinnit edellisenä vuonna olivat 178,2 Mmk. Investoinnit olivat pääasiassa myymälöiden peruskorjauksia ja elokuvateattereiden kunnostuksia. Tukkutiimille valmistui kesällä varasto- ja lähettämötilojen laajennus Lahteen.

Rahoitus

Konsernin rahoitusasema oli hyvä. Korollinen vieras pääoma väheni 109 Mmk:lla ollen vuoden lopussa 264 Mmk. Omavaraisuusaste parani edellisen vuoden 41,2 prosentista 45,7 prosenttiin. Korollisten velkojen suhde omaan pääomaan oli 31,3 % sen oltua 48,9 % edellisen vuoden lopussa. Varaukset on jaettu omaan pääomaan ja verovelkaan. Maksuvalmiussuhde (current ratio) oli 1,3.

Osakepääoma

Rautakirja Oy:n osakepääoma vuoden 1995 lopussa oli 129,6 Mmk jakautuen 6,48 miljoonaan kappaaleeseen 20 markan nimellisarvoisia osakkeita. Osakepääomassa ei tilikauden aikana tapahtunut muutoksia. Hallituksella ei ollut voimassa olevia osakeanti- tai vaihtovelkakirja- ja optiolainojen liikkeeseenlaskuvaltuuksia tilikauden lopussa.

Henkilöstö

Yhtymän henkilöstömäärä oli vuoden lopussa 4.670, josta ulkomaisen henkilöstön osuus oli 166 henkilöä. Vuoden lopun henkilöstömäärä lisääntyi 160 henkilöä edellisen vuoden loppuun verrattuna. Vuoden aikana tehtyjen työtuntien määrä kasvoi 9,5 %. Vuonna 1994

hankitun Finnkino Oy:n vaikutus oli seitsemän prosenttia.

Vuoden keskimääräinen henkilömäärä kasvoi 479:llä eli 4.680:een. Kokoaikaisiksi muutettuna keskimääräinen henkilömäärä oli 3.397 ja 297 enemmän kuin edellisellä vuonna. Ilman Finnkino Oy:n vaikutusta keskimääräinen kasvu oli 155 henkilöä ja kokoaikaisiksi muutettuna 85.

Emoyhtiön keskimääräinen henkilömäärä oli 2.904 ja siinä kasvua 85 edellisestä vuodesta.

Työvoiman lisäys johtui Finnkino Oy:n ohella yhtymän eri myymäläketjujen liiketoiminnan laajentumisesta ja merkitsi käännettä työvoiman määrässä vuonna 1990 alkaneeseen kehitykseen verrattuna.

Johdon, keski johdon ja suoritus henkilöstön tulospalkkausjärjestelmien käyttöä jatkettiin kertomusvuonna laajentaen järjestelmien käyttöaluetta hallitusti. Tulospalkkioiden määrä tilikaudelta oli lakisääteisine sivukuluineen 9,7 Mmk.

Yhtymässä panostettiin edelleen henkilöstön koulutukseen, jossa painopiste oli myymälähenkilöstön aktiivisten myyntitaitojen kehittämisessä.

Näkymät vuodelle 1996

Vähittäiskaupan nousun arvioidaan jatkuvan kuluvana vuonna. Kuluttajien ostovoiman ennustetaan lisääntyvän noin 4 prosenttia. Yksityisen kulutuksen kasvu jatkuu, mutta hidastunee selvästi viime vuoden runsaasta 4 prosentista. Rautakirjassa on kuluvan vuoden liikevaihtotavoite asetettu 5 % edellistä vuotta korkeammaksi.

Asetettujen tavoitteiden mukaan tulos säilyy vuoden 1995 tasolla ja rahoitusasema vahvana.

Bruttoinvestoinnit toimialaryhmittäin (Mmk)

	1995	1994
Kioskikauppa	34,8	26,5
Erikoiskauppa	34,2	140,7
Lehtitukkukauppa	2,6	1,6
Merkur pikatukku	0,1	0,1
Kiinteistöt	6,3	7,8
Hallintopalvelut	3,7	1,5
Yhteensä	81,7	178,2

Vuoden lopun henkilömäärä

	1995	1994
Kioskikauppa	2.579	2.511
Erikoiskauppa	1.760	1.656
Lehtitukkukauppa	194	198
Merkur pikatukku	54	61
Kiinteistöt	9	11
Hallintopalvelut	74	73
Yhtymä yhteensä	4.670	4.510

KONSERNIN TALOUDELLISTA KEHITYSTÄ KUVAAVAT LUVUT

	1995	1994	1993	1992	1991
Liikevaihto, Mmk	3.281,4	3.057,1	2.923,8	2.922,9	2.788,1
Liikevaihdon muutos, %	7,3	4,6	0,0	4,8	6,4
Käyttökate, Mmk	256,3	218,1	166,2	171,2	150,3
Käyttökate, % liikevaihdosta	7,8	7,1	5,7	5,9	5,4
Liikevoitto, Mmk	184,9	153,1	87,7	88,1	83,0
Liikevoitto, % liikevaihdosta	5,6	5,0	3,0	3,0	3,0
Voitto ennen satunnaiseriä, Mmk	195,3	156,0	101,3	89,8	84,4
Voitto ennen satunnaiseriä, % liikevaihdosta	6,0	5,1	3,5	3,1	3,0
Voitto ennen varauksia ja veroja, Mmk	195,3	156,1	104,2	107,8	81,7
Voitto ennen varauksia ja veroja, % liikevaihdosta	6,0	5,1	3,6	3,7	2,9
Taseen loppusumma, Mmk	1.842,9	1.850,8	1.764,7	1.701,0	1.647,5
Käyttöomaisuus ja muut pitkäaikaiset sijoitukset	871,6	863,1	773,7	842,2	896,1
Vaihto-omaisuus	285,0	266,4	282,9	266,3	309,5
Rahoitusomaisuus	686,3	721,4	708,1	592,5	441,9
Oma pääoma	839,8	760,3	686,8	368,3	303,6
Vähemmistöosuus	1,7	1,4	0,7	0,9	0,9
Varaukset *)	–	–	–	392,1	423,9
Pitkäaikainen vieras pääoma	281,3	389,1	452,9	343,7	337,0
Lyhytaikainen vieras pääoma	720,2	700,0	624,2	596,0	582,1
Oman pääoman tuotto-% *)	16,4	15,3	10,0	5,7	8,4
Sijoitetun pääoman tuotto-% *)	19,3	16,2	12,9	11,2	11,4
Omavaraisuusaste, % *)	45,7	41,2	39,0	44,9	44,5
Current ratio	1,3	1,4	1,6	1,4	1,3
Bruttoinvestoinnit, Mmk	81,7	178,2	39,9	62,1	102,4
Bruttoinvestoinnit, % liikevaihdosta	2,5	5,8	1,4	2,1	3,7
Henkilöstö keskimäärin	4.680	4.201	4.400	5.084	5.920

*) Vuosien 1991 ja 1992 tilinpäätösten mukaisissa luvuissa kertyneestä poistoerosta ja vapaaehtoisista varauksista ei ole erotettu laskennallista verovelkaa.

Tunnuslukujen laskentakaavat:

Oman pääoman tuotto-%	= 100 x	$\frac{\text{Tulos ennen satunnaiseriä} - \text{verot}}{\text{Oma pääoma} + \text{vähemmistöosuus} + \text{varaukset (keskimäärin tilivuoden aikana)}}$
Sijoitetun pääoman tuotto-%	= 100 x	$\frac{\text{Tulos ennen satunnaiseriä} + \text{korko- ja muut rahoituskulut}}{\text{Taseen loppusumma} - \text{korottomat velat (keskimäärin tilivuoden aikana)}}$
Omavaraisuusaste, %	= 100 x	$\frac{\text{Oma pääoma} + \text{vähemmistöosuus} + \text{varaukset (tilikauden lopussa)}}{\text{Taseen loppusumma} - \text{saadut ennakot (tilikauden lopussa)}}$
Current ratio	=	$\frac{\text{Rahoitusomaisuus} + \text{vaihto-omaisuus (tilikauden lopussa)}}{\text{Lyhytaikainen vieras pääoma (tilikauden lopussa)}}$

KONSERNIN TULOSLASKELMA

Tuloslaskelma 1.1. – 31.12.	1995		1994	
	Mmk	%	Mmk	%
Liikevaihto 1)	3.281,4	100,0	3.057,1	100,0
Liiketoiminnan muut tuotot 2)	53,2	1,6	40,2	1,3
Kulut:				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat:				
Ostot tilikauden aikana	2.316,0	70,6	2.182,3	71,4
Varastojen lisäys (-) tai vähennys (+) 3)	- 16,0	- 0,5	20,7	0,7
Henkilöstökulut 4) 5)	492,1	15,0	432,0	14,1
Vuokrat	124,5	3,8	104,7	3,4
Muut kulut	161,8	4,9	139,6	4,6
Kulut yhteensä	3.078,4	93,8	2.879,3	94,2
Käyttökate	256,3	7,8	218,1	7,1
Poistot käyttöomaisuudesta ja muista pitkävaikutteisista menoista 6)	62,6	1,9	60,9	2,0
Konserniliikearvon poisto 6)	8,7	0,3	4,0	0,1
Poistot yhteensä	71,4	2,2	64,9	2,1
Liikevoitto	184,9	5,6	153,1	5,0
Rahoitustuotot ja -kulut: 7)				
Osinkotuotot	1,3		0,7	
Korkotuotot pitkäaikaisista sijoituksista	0,2		0,2	
Muut rahoitustuotot	30,0	0,9	25,6	0,8
Korkokulut	- 20,2	- 0,6	- 22,3	- 0,7
Muut rahoituskulut	- 0,9		- 1,3	
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	10,4	0,3	2,9	0,1
Voitto ennen satunnaiseriä ja veroja	195,3	6,0	156,0	5,1
Satunnaiset tuotot ja kulut: 8)				
Satunnaiset tuotot	-		0,5	
Satunnaiset kulut	-		- 0,4	
Satunnaiset tuotot ja kulut yhteensä	-		0,1	
Voitto ennen veroja	195,3	6,0	156,1	5,1
Välittömät verot: 10)				
Tilikaudelta	- 56,3	- 1,7	- 47,5	- 1,6
Aikaisemmilta tilikausilta	- 2,9	- 0,1	- 2,7	- 0,1
Laskennallisen veroveljan muutos	- 5,1	- 0,2	5,2	0,2
Välittömät verot yhteensä	- 64,2	- 2,0	- 45,0	- 1,5
Tilikauden voitto ennen vähemmistöosuutta Vähemmistöosuus tilikauden tuloksesta	131,1	4,0	111,1	3,6
Tilikauden voitto	131,1	4,0	111,2	3,6

KONSERNIN TASE

Tase 31.12. VASTAAVAA	1995		1994	
	Mmk	%	Mmk	%
Käyttöomaisuus ja muut pitkäaikaiset sijoitukset Aineettomat hyödykkeet 11)				
Aineettomat oikeudet	9,0		4,8	
Liikearvo	16,3		20,7	
Konserniliikearvo	65,3		70,8	
Muut pitkävaikutteiset menot	42,5		46,0	
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	133,1	7,2	142,2	7,7
Aineelliset hyödykkeet 11)				
Maa- ja vesialueet	30,5		30,6	
Rakennukset ja rakennelmat	165,3		159,1	
Koneet ja kalusto	116,3		107,4	
Muut aineelliset hyödykkeet	1,1		0,7	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	0,8		0,6	
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	314,0	17,0	298,4	16,1
Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset				
Osakkuusyritysosakkeet ja -osuudet 14)	88,1		80,2	
Muut osakkeet ja osuudet 15)	333,4		334,5	
Lainasaamiset	1,9		2,4	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	1,1		5,4	
Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset yhteensä	424,5	23,0	422,4	22,8
Käyttöomaisuus ja muut pitkäaikaiset sijoitukset yhteensä	871,6	47,3	863,1	46,6
Vaihto- ja rahoitusomaisuus Vaihto-omaisuus Valmiit tuotteet / tavarat 3)	285,0		266,4	
Vaihto-omaisuus yhteensä	285,0	15,5	266,4	14,4
Saamiset 17)				
Myyntisaamiset	143,4		144,4	
Lainasaamiset	3,8		6,7	
Osakemerkintäsaamiset	0,1		–	
Siirtosaamiset	71,8		68,2	
Muut saamiset	42,4		55,2	
Saamiset yhteensä	261,4	14,2	274,5	14,8
Rahoitusomaisuusarvopaperit 17)				
Osakkeet ja osuudet	2,8		47,2	
Muut arvopaperit	141,6		135,2	
Rahoitusomaisuusarvopaperit yhteensä	144,4	7,8	182,4	9,9
Lyhytaikaiset muut sijoitukset	160,4	8,7	176,6	9,5
Rahat ja pankkisaamiset	120,1	6,5	87,8	4,7
Vaihto- ja rahoitusomaisuus yhteensä	971,3	52,7	987,8	53,4
	1.842,9	100,0	1.850,8	100,0

KONSERNIN TASE

Tase 31.12.	1995		1994	
	Mmk	%	Mmk	%
VASTATTAVAA				
Oma pääoma 18)				
Sidottu oma pääoma				
Osakepääoma	129,6		129,6	
Vararahasto	2,0		2,0	
Arvonkorotusrahasto	2,5		2,5	
Sidottu oma pääoma yhteensä	134,1	7,3	134,1	7,2
Vapaa oma pääoma				
Käyttörahasto	42,9		42,9	
Edellisten tilikausien voitto	531,7		472,2	
Tilikauden voitto	131,1		111,2	
Vapaa oma pääoma yhteensä	705,7	38,3	626,2	33,8
Oma pääoma yhteensä	839,8	45,6	760,3	41,1
Vähemmistöosuus	1,7	0,1	1,4	0,1
Vieras pääoma 20)				
Pitkäaikainen				
Vaihtovelkakirjalainat	–		2,0	
Lainat rahoituslaitoksilta	1,8		4,2	
Eläkelainat	194,5		303,0	
Laskennallinen verovelka	84,9		79,7	
Muut pitkäaikaiset velat	0,2		0,2	
Pitkäaikainen yhteensä	281,3	15,3	389,1	21,0
Lyhytaikainen				
Lainat rahoituslaitoksilta	3,5		39,5	
Eläkelainat	62,2		22,3	
Saadut ennakot	3,3		3,5	
Ostovelat	401,6		381,7	
Siirtovelat	248,0		251,3	
Muut lyhytaikaiset velat	1,5		1,5	
Lyhytaikainen yhteensä	720,2	39,1	700,0	37,8
Vieras pääoma yhteensä	1.001,5	54,3	1.089,1	58,8
	1.842,9	100,0	1.850,8	100,0

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA

Rahoituslaskelma 1.1. – 31.12.	1995	1994
	Mmk	Mmk
Varojen hankinta		
Tulorahoitus		
Nettovoitto	131,1	111,2
Poistot	71,4	64,9
Käyttöomaisuuden myyntivoitot ja arvonalennukset	– 2,0	7,1
Vähemmistöosuus		
Tulorahoitus yhteensä	200,5	183,2
Pitkäaikaisesta rahoitusomaisuudesta	0,4	0,6
Käyttöomaisuuden myynnistä	5,8	9,1
Pitkäaikaisten velkojen lisäyksestä	6,7	54,5
Vähemmistöosuuden muutos	0,3	0,6
	213,6	248,0
Varojen käyttö		
Bruttoinvestointeihin	81,7	178,2
Pitkäaikaisten velkojen vähennykseen	110,7	84,0
Osingonjako	51,8	31,1
Nettokäyttöpääoman muutos	244,2 – 30,6	293,3 – 45,4
	213,6	248,0
Nettokäyttöpääoman muutos		
Rahat ja pankkisaamiset	32,2	– 23,9
Lyhytaikainen rahoitusomaisuus	– 67,3	37,1
Vaihto-omaisuus	18,6	– 16,5
Lyhytaikainen vieras pääoma	– 14,2	– 42,1
	– 30,6	– 45,4
Nettokäyttöpääoma 1.1.	346,6	391,9
Nettokäyttöpääoma 31.12.	316,0	346,6

Tilikaudella hankittujen tytäryhtiöiden hankintahetken käyttöomaisuus ja konserniliikearvot sisältyvät investointeihin. Hankintahetken velat vaikuttavat vieraan pääoman muutoksiin.

EMOYHTIÖN TULOSLASKELMA

Tuloslaskelma 1.1.–31.12.	1995		1994	
	Mmk	%	Mmk	%
Liikevaihto 1)	2.096,4	100,0	2.051,0	100,0
Liiketoiminnan muut tuotot 2)	63,1	3,0	51,4	2,5
Kulut:				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat:				
Ostot tilikauden aikana	1.560,1	74,4	1.517,7	74,0
Varastojen lisäys (–) tai vähennys (+) 3)	7,0	0,3	25,9	1,3
Henkilöstökulut 4) 5)	302,7	14,4	288,6	14,1
Vuokrat	46,7	2,2	47,3	2,3
Muut kulut	80,1	3,8	83,9	4,1
Kulut yhteensä	1.996,6	95,2	1.963,4	95,7
Käyttökate	162,8	7,8	139,0	6,8
Poistot käyttöomaisuudesta ja muista pitkävaikutteisista menoista 6)	33,5	1,6	35,0	1,7
Liikevoitto	129,3	6,2	104,0	5,1
Rahoitustuotot ja -kulut: 7)				
Osinkotuotot	6,6	0,3	0,7	
Korkotuotot pitkäaikaisista sijoituksista	0,1		0,2	
Muut rahoitustuotot	38,8	1,9	32,0	1,6
Korkokulut	– 19,4	– 0,9	– 21,2	– 1,0
Muut rahoituskulut	– 0,6		– 0,7	
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	25,6	1,2	10,8	0,5
Voitto ennen satunnaiseriä, varauksia ja veroja	154,8	7,4	114,9	5,6
Satunnaiset tuotot ja kulut: 8)				
Satunnaiset tuotot	–		1,3	0,1
Satunnaiset kulut	–		– 2,4	– 0,1
Konserniavustukset	– 9,6	– 0,5	–	
Satunnaiset tuotot ja kulut yhteensä	– 9,6	– 0,5	– 1,2	– 0,1
Voitto ennen varauksia ja veroja	145,2	6,9	113,7	5,5
Poistoeron lisäys (–) tai vähennys (+) 6)	– 18,6	– 0,9	– 6,5	– 0,3
Vapaaehtoisten varausten vähennys 9)	39,4	1,9	23,7	1,2
Välittömät verot: 10)				
Tilikaudelta	– 41,0	– 2,0	– 34,2	– 1,7
Aikaisemmilta tilikausilta	– 2,8	– 0,1	– 2,0	– 0,1
Välittömät verot yhteensä	– 43,8	– 2,1	– 36,1	– 1,8
Tilikauden voitto	122,2	5,8	94,8	4,6

EMOYHTIÖN TASE

Tase 31.12.	1995		1994	
	Mmk	%	Mmk	%
VASTAAVAA				
Käyttöomaisuus ja muut pitkäaikaiset sijoitukset				
Aineettomat hyödykkeet 11)				
Aineettomat oikeudet	4,6		2,0	
Liikearvo	0,5		0,4	
Muut pitkävaikutteiset menot	26,6		27,8	
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	31,8	2,1	30,3	1,9
Aineelliset hyödykkeet 11)				
Maa- ja vesialueet	24,9		24,9	
Rakennukset ja rakennelmat	114,5		112,2	
Koneet ja kalusto	63,7		58,8	
Muut aineelliset hyödykkeet	0,7		0,4	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	–		0,6	
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	203,7	13,2	197,0	12,5
Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset 16)				
Tytäryhtiöosakkeet 13)	115,1		167,5	
Osakkuusyritysosakkeet ja -osuudet 14)	61,7		57,7	
Muut osakkeet ja osuudet 15)	302,9		300,4	
Lainasaamiset	1,9		2,2	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	1,1		5,4	
Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset yhteensä	482,7	31,2	533,3	34,0
Käyttöomaisuus ja muut pitkäaikaiset sijoitukset yhteensä	718,2	46,5	760,6	48,4
Vaihto- ja rahoitusomaisuus				
Vaihto-omaisuus				
Valmiit tuotteet / tavarat 3)	98,0		105,0	
Vaihto-omaisuus yhteensä	98,0	6,3	105,0	6,7
Saamiset 17)				
Myyntisaamiset	92,0		94,7	
Lainasaamiset	152,5		94,6	
Siirtosaamiset	58,3		52,7	
Muut saamiset	20,8		33,3	
Saamiset yhteensä	323,6	20,9	275,4	17,5
Rahoitusomaisuusarvopaperit 17)				
Osakkeet ja osuudet	2,8		47,2	
Muut arvopaperit	141,6		135,2	
Rahoitusomaisuusarvopaperit yhteensä	144,4	9,3	182,4	11,6
Lyhytaikaiset muut sijoitukset	160,4	10,4	176,6	11,2
Rahat ja pankkisaamiset	100,3	6,5	70,8	4,5
Vaihto- ja rahoitusomaisuus yhteensä	826,6	53,5	810,2	51,6
	1.544,8	100,0	1.570,7	100,0

EMOYHTIÖN TASE

Tase 31.12.	1995		1994	
	Mmk	%	Mmk	%
VASTATTAVAA				
Oma pääoma 18)				
Sidottu oma pääoma				
Osakepääoma	129,6		129,6	
Vararahasto	2,0		2,0	
Arvonkorotusrahasto	2,5		2,5	
Sidottu oma pääoma yhteensä	134,1	8,7	134,1	8,5
Vapaa oma pääoma				
Käyttörahasto	42,9		42,9	
Edellisten tilikausien voitto	294,9		252,0	
Tilikauden voitto	122,2		94,8	
Vapaa oma pääoma yhteensä	460,1	29,8	389,7	24,8
Oma pääoma yhteensä	594,2	38,5	523,8	33,3
Varaukset 19)				
Kertynyt poistoero	110,1	7,1	91,6	5,8
Vapaaehtoiset varaukset				
Investointivaraukset	41,6		66,6	
Muut varaukset	65,9		80,3	
Vapaaehtoiset varaukset yhteensä	107,5	7,0	146,9	9,4
Varaukset yhteensä	217,7	14,1	238,5	15,2
Vieras pääoma 20)				
Pitkäaikainen				
Eläkelainat	179,4		269,7	
Muut pitkäaikaiset velat	0,1		0,2	
Pitkäaikainen yhteensä	179,5	11,6	269,9	17,2
Lyhytaikainen				
Eläkelainat	51,4		19,8	
Saadut ennakot	0,5		1,8	
Ostovelat	319,8		312,5	
Siirtovelat	152,0		159,0	
Muut lyhytaikaiset velat	29,8		45,5	
Lyhytaikainen yhteensä	553,5	35,8	538,6	34,3
Vieras pääoma yhteensä	733,0	47,4	808,5	51,5
	1.544,8	100,0	1.570,7	100,0

EMOYHTIÖN RAHOITUSLASKELMA

Rahoituslaskelma 1.1. – 31.12.	1995	1994
	Mmk	Mmk
Varojen hankinta		
Tulorahoitus		
Nettovoitto	122,2	94,8
Poistot	33,5	35,0
Varausten muutos	– 20,8	– 17,2
Käyttöomaisuuden myyntivoitot, arvonalennukset ja fuusiot	– 2,9	13,2
Tulorahoitus yhteensä	132,1	125,8
Pitkäaikaisesta rahoitusomaisuudesta	0,3	0,3
Käyttöomaisuuden myynnistä	57,5	8,9
	189,8	135,1
Varojen käyttö		
Bruttoinvestointeihin	46,0	112,5
Pitkäaikaisten velkojen vähennykseen	56,6	37,6
Osingonjako	51,8	31,1
Nettokäyttöpääoman muutos	154,5	181,2
	35,4	– 46,1
	189,8	135,1
Nettokäyttöpääoman muutos		
Rahat ja pankkisaamiset	29,5	– 34,2
Lyhytaikainen rahoitusomaisuus	– 6,0	31,8
Vaihto-omaisuus	– 7,0	– 25,9
Lyhytaikainen vieras pääoma	18,9	– 17,9
	35,4	– 46,1
Nettokäyttöpääoma 1.1.	288,3	334,4
Nettokäyttöpääoma 31.12.	323,7	288,3

Laajuus

Konsernitilinpäätös sisältää emoyhtiö Rautakirja Oy:n lisäksi kaikki ne yhtiöt, joissa emoyhtiöllä suoraan tai välillisesti on yli 50 % osakkeiden tuottamasta äänimäärästä.

Fuusioitujen tytäryhtiöiden tuloslaskelmat on konsolidoitu konsernin tuloslaskelmaan. Tilikauden aikana hankittujen tytäryhtiöiden taseet 31.12.1995 sekä tuloslaskelmat hankintahetkestä alkaen sisältyvät konsernitilinpäätökseen.

Osakkuusyrietykset, joissa konsernin osuus äänivallasta on 20–50 % ja omistusosuus vähintään 20 %, ovat asunto- ja kiinteistöyhtiöitä. Omistettujen huoneistot ovat konsernin kaupapaikkoja. Yhtiöiden tilinpäätöksiä ei ole yhdistetty konsernitilinpäätökseen, koska yhdistelyllä ei olisi olennaista merkitystä konsernin tulokseen eikä taseeseen. Osakkuusyrietyksiltä ei ole myöskään lainasaamia, eikä niiden puolesta ole annettu vastuusitoumuksia.

Konsolidointi

Konsernitilinpäätös on laadittu hankintamenomenetelmän mukaan. Eliminoinneissa on tytäryhtiöosakkeiden hankintahinnasta vähennetty tytäryhtiöiden hankintahetken oma pääoma ja varaukset laskennallisella verovelalla vähennettynä. Erotus on kohdistettu maa-alueisiin ja rakennuksiin siltä osin, kun niiden käypä arvo on ylittänyt kirjanpitoarvon. Kohdistamaton osa osakkeiden hankintamenoista on käsitelty taseessa konserniliikearvona. Sekä rakennuksiin kohdistetusta osasta hankintamenoa että konserniliikearvosta on tehty suunnitelman mukaiset poistot. Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin omasta pääomasta ja tuloksesta.

Konserniyhtiöiden väliset saatavat ja velat, liiketapahtumat, sisäiset katteet ja sisäinen voitonjako on eliminoitu.

Ulkomaisten tytäryhtiöiden tuloslaskelmat on muutettu Suomen markkoiksi käyttäen Suomen Pankin ilmoittamaa tai kunkin kuukauden lopun keskikurssin perusteella laskettua vuoden keskikurssia ja taseet käyttäen tilinpäätöspäivän keskikurssia. Omien pääomien eliminoinnissa syntyneet muunto- ja kurssierot on käsitelty vapaassa omassa pääomassa.

Käyttöomaisuus ja muut pitkäaikaiset sijoitukset

Kuluva käyttöomaisuus on arvostettu

suunnitelman mukaisilla poistoilla vähennettyyn hankintamenoon, osakkeet ja osuudet hankintamenoon tai sitä alempaan käypään arvoon. Maa-alueisiin ja rakennuksiin sisältyy arvonorotuksia.

Suunnitelman mukaiset poistot kuluva käyttöomaisuudesta on laskettu käyttöomaisuushyödykkeiden taloudellisen käyttöajan mukaan tasapoistoina alkuperäisestä hankintamenoista. Käyttöajat, joihin vuotuiset poistoprosentit perustuvat ovat:

Aineettomat oikeudet	5 v
Konserniliikearvot	10 v
Liikearvot ja muut pitkävaikutteiset menot	5–10 v
Rakennukset ja rakennelmat	10–40 v
Koneet ja kalusto	4–16 v
Muut aineelliset hyödykkeet	10 v

Vuoden 1995 käyttöomaisuushankinnat ja myymälöiden peruskorjausmenot on suurimmaksi osaksi katettu investointi- tai siirtymävarauksella.

Vaihto-omaisuuden arvostus

Emoyhtiön ja tytäryhtiöiden vaihto-omaisuus on arvostettu välittömään hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

Ulkomaanrahan määräiset erät

Ulkomaanrahan määräiset saatavat ja velat on muutettu Suomen markkoiksi tilinpäätöspäivän Suomen Pankin keskikurssin mukaan. Kurssierot on kirjattu tulosvaikutteisesti.

Rahoitusomaisuusarvopaperit

Rahoitusomaisuusarvopapereihin sisältyvät osakkeet ja osuudet on arvostettu hankintahintaan tai sitä alempaan markkina-arvoon.

Muihin arvopapereihin sisältyvät joukkovelkakirja- ja vaihtovelkakirjalainat. Joukkovelkakirjalainojen hankintahinnan ja nimellisarvon erotus jaksotetaan korkotuotoksi tai korkotuottojen oikaisuksi kunkin joukkovelkakirjan laina-ajalle. Tasearvona on hintaerojaksotuksella oikaistu hankintahinta, joka tilinpäätöksessä lainakohtaisesti vastaa myös alimman arvon periaatetta. Joukkovelkakirjalainojen markkina-arvo 31.12.1995 oli tasearvoa 7,1 Mmk suurempi. Vaihtovelkakirjalainat on arvostettu alimman arvon periaatteella.

Lyhytaikaiset muut sijoitukset ovat markkinarahasijoituksia ja talletuksia, jotka on arvostettu hankintahintaan. Korot on jaksotettu.

Eläkejärjestelyt

Konsernin henkilöstön lakisääteinen eläketurva on vakuutettu eläkevakuutusyhtiöissä. Vapaaehtoisista eläkeistä vastaa Rautakirja Oy:n Eläkesäätiö s.r. Säätiö on suljettu v. 1974.

Eläkesäätiön kokonaisvastuu tilivuoden päättyessä oli 123,1 Mmk. Arvostettaessa säätiön omaisuus käypään arvoon vastuuvela on 10,4 Mmk.

Eläkesäätiön vastuuvelauksen liikeyksikön edellisten vuosien tilinpäätöskäytännön mukaisesti kirjattu konsernitilillä henkilöstökuluihin ja siirtovelkoihin.

Emoyhtiön muista vapaaehtoisista eläkesitoumuksista on alkaneet eläkkeet vakuutettu ulkopuolisessa vakuutusyhtiössä. Vastaisten eläkkeiden vastuista 5,6 Mmk on jaksotettu siirtovelkoihin ja henkilöstökuluihin vuodelle 1995. Loppuosasta vastaisten eläkkeiden vastuista on merkitty vastuuvelkoihin. Emoyhtiön toimitusjohtajalla on sopimuksen mukaan mahdollisuus jäädä eläkkeelle 60-vuotiaana.

Liikevaihto

Liikevaihtoa laskettaessa myyntituotoista on vähennetty välilliset verot, annetut alennukset ja luottotappiot. Välitysmuunnistista liikevaihtoon sisältyvät saadut välityspalkkiot.

Henkilöstökulut

Henkilöstökuluihin sisältyvät palkkojen, lakisääteisten henkilösivukulujen ja vapaaehtoisten eläkekulujen lisäksi koulutus-, terveydenhoito- sekä muut henkilöstöpalvelukulut.

Välittömät verot ja laskennallinen verovelka

Tuloslaskelmassa on eritelty tilivuoden ja aikaisempien vuosien verot sekä laskennallisen verovelan muutokset.

Laskennallinen verovelka on laskettu vuoden 1996 verokannan 28 %:n mukaan. Verokannan muutoksen vaikutus on kirjattu tulosvaiikutteisesti laskennallisen verovelan muutoksen kautta.

Tunnusluvut

Konsernitilinpäätöksissä kertynyt poistoero ja vapaaehtoiset varaukset on jaettu omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan vuodesta 1993 alkaen. Sitä aikaisemmat tunnusluvut on laskettu vanhojen sääntösten mukaan.

TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

TULOSLASKELMAN LIITETIEDOT (Mmk)	KONSERNI		EMOYHTIÖ	
	1995	1994	1995	1994
1. Liikevaihto toimialoittain				
Kioskikauppa	1.516,2	1.495,5	1.512,3	1.494,7
Erikoiskauppa	1.075,3	883,3	–	–
Lehdistukkauppa	742,4	712,3	742,4	712,3
Merkur pikatukku	166,7	176,0	–	–
Sisäinen myynti	– 219,1	– 210,0	– 158,3	– 155,9
Liikevaihto yhteensä	3.281,4	3.057,1	2.096,4	2.051,0
Liikevaihtoa vähentävät luottotappiot	1,8	2,2	0,9	1,0
2. Liiketoiminnan muut tuotot				
Vuokratuotot	51,2	47,8	60,2	57,2
Käyttöomaisuuden myyntivoitot ja -tappiot	2,0	4,6	2,9	4,1
Arvonlennukset	–	– 12,2	–	– 9,9
Liiketoiminnan muut tuotot yhteensä	53,2	40,2	63,1	51,4
3. Varaston muutos				
Vaihto-omaisuus 1.1.	266,4	282,9	105,0	130,8
Muutos tuloslaskelmassa	16,0	– 20,7	– 7,0	– 25,9
Yrityskauppojen vaikutus	2,1	5,1	–	–
Kurssierot	0,6	– 0,9	–	–
Vaihto-omaisuus 31.12.	285,0	266,4	98,0	105,0
4. Palkat				
Hallituksille ja toimitusjohtajille maksetut				
– palkat ja palkkiot	5,0	4,5	1,4	1,3
– osapalkkiot	0,8	0,7	0,2	0,2
Muulle henkilöstölle maksetut palkat ja palkkiot	380,8	332,1	238,3	223,2
Tilikaudella maksetut palkat ja palkkiot yhteensä	386,6	337,3	240,0	224,7
5. Henkilöstökulut				
Palkat	378,3	335,6	232,2	222,7
Eläkekulut	63,2	48,6	40,0	35,4
Muut henkilösivukulut	50,6	47,7	30,6	30,5
Luontoisedut	492,1	432,0	302,7	288,6
	4,4	4,5	3,0	3,2
Yhteensä	496,5	436,5	305,7	291,8
6. Poistot				
Suunnitelman mukaiset poistot				
Aineettomat oikeudet	2,3	3,2	1,2	1,3
Liikearvo	4,8	6,1	0,1	–
Konserniliikearvo	8,7	4,0	–	–
Muut pitkävaikutteiset menot	15,0	13,6	9,6	10,1
Rakennukset ja rakennelmat	4,7	2,9	2,6	2,5
Koneet ja kalusto	35,7	35,1	19,9	20,9
Muut aineelliset hyödykkeet	0,1	0,1	0,1	0,1
Yhteensä	71,4	64,9	33,5	35,0
Suunnitelman mukaisiin poistoihin sisältyvät myynti- ja romutustappiot	3,5	5,9	1,8	4,6
Poistoeron muutos				
Aineettomat oikeudet	–	–	3,4	– 0,1
Liikearvo	–	–	–	0,1
Muut pitkävaikutteiset menot	–	–	3,9	3,9
Rakennukset ja rakennelmat	–	–	3,3	– 0,3
Koneet ja kalusto	–	–	7,8	3,1
Muut aineelliset hyödykkeet	–	–	0,1	–
Yhteensä	–	–	18,6	6,5

	KONSERNI		EMOYHTIÖ	
	1995	1994	1995	1994
7. Rahoitustuotot ja -kulut				
Konserniyhtiöiltä saadut rahoitustuotot				
Osinkotuotot	-	-	4,0	-
Muut rahoitustuotot	-	-	10,1	8,4
Yhteensä	-	-	14,2	8,4
Konserniyhtiöille suoritetut rahoituskulut				
Korkokulut	-	-	2,9	2,6
Yhteensä	-	-	2,9	2,6
Muut rahoitustuotot				
Korkotuotot	33,8	27,4	42,7	34,4
Kurssivoitot ja -tappiot	0,1	- 0,9	0,1	- 1,4
Myyntivoitot ja -tappiot	- 3,9	- 1,0	- 3,9	- 1,0
Yhteensä	30,0	25,6	38,8	32,0
8. Satunnaiset tuotot ja kulut				
Emoyhtiön satunnaisiin tuottoihin ja kuluihin sisältyy vertailuvuonna pääasiassa konsernissa eliminoituvia fuusiovoittoja sekä fuusio- ja muita tappioita.				
9. Vapaaehtoisten varausten muutos				
Investointivaraus	-	-	- 25,0	-
Siirtymävaraus	-	-	- 14,4	- 23,7
Yhteensä	-	-	- 39,4	- 23,7
10. Välittömät verot				
Edellisten tilikausien verot aiheutuvat verotuksessa hyväksymättömistä kulukirjauksista.				
Laskennallisen verovelan muutos				
Vähennys varausten muutoksesta	- 3,4	- 5,2		
Lisäys verokannan muutoksesta	8,5	-		
Yhteensä	5,1	- 5,2		

TASEEN LIITETIEDOT (Mmk)

	KONSERNI		EMOYHTIÖ	
	1995	1994	1995	1994
11. Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet				
Aineettomat oikeudet				
Hankintameno 1.1.	23,8	18,8	12,3	11,7
Lisäykset 1.1.-31.12.	6,6	2,7	3,8	0,6
Vähennykset 1.1.-31.12.	- 4,0	-	- 2,2	-
Yrityskauppojen vaikutus	-	2,3	-	-
Hankintameno 31.12.	26,4	23,8	13,9	12,3
Kertyneet sumupoistot 31.12.	- 17,4	- 19,0	- 9,3	- 10,3
Kirjanpitoarvo 31.12.	9,0	4,8	4,6	2,0
Kokonais- ja suunnitelmapoistojen kertynyt erotus 1.1.		0,8	0,6	0,7
Poistoeron lisäys 1.1.-31.12.	4,2	0,1	3,4	-
Poistoeron vähennys 1.1.-31.12.	-	- 0,9	-	- 0,1
Kokonais- ja suunnitelmapoistojen kertynyt erotus 31.12.	4,2		4,0	0,6

	KONSERNI		EMOYHTIÖ	
	1995	1994	1995	1994
Liikearvo *)				
Hankintameno 1.1.	98,3	24,9	0,5	–
Lisäykset 1.1.–31.12.	0,4	0,5	0,2	0,5
Vähennykset 1.1.–31.12.	– 23,5	–	–	–
Yrityskauppojen vaikutus	–	72,9	–	–
Hankintameno 31.12.	75,3	98,3	0,7	0,5
Kertyneet sumupoistot 31.12.	– 58,9	– 77,6	– 0,1	–
Kirjanpitoarvo 31.12.	16,3	20,7	0,5	0,4
Kokonais- ja suunnitelmapoistojen kertynyt erotus 1.1.	0,1	–	0,1	–
Poistoeron lisäys 1.1.–31.12.	5,8	0,1	–	0,1
Kokonais- ja suunnitelmapoistojen kertynyt erotus 31.12.	5,8	0,1	0,1	0,1
Konserniliikearvo				
Hankintameno 1.1.	85,0	30,9		
Lisäykset 1.1.–31.12.	3,3	59,6		
Vähennykset 1.1.–31.12.	–	– 5,5		
Hankintameno 31.12.	88,3	85,0		
Kertyneet sumupoistot 31.12.	– 23,0	– 14,2		
Kirjanpitoarvo 31.12.	65,3	70,8		
Muut pitkävaikuttiset menot *)				
Hankintameno 1.1.	116,8	84,6	66,2	66,6
Lisäykset 1.1.–31.12.	11,4	10,1	8,3	7,3
Vähennykset 1.1.–31.12.	– 3,6	– 8,4	– 3,1	– 7,8
Yrityskauppojen vaikutus	–	30,5	–	–
Hankintameno 31.12.	124,6	116,8	71,4	66,2
Kertyneet sumupoistot 31.12.	– 82,1	– 70,8	– 44,8	– 38,3
Kirjanpitoarvo 31.12.	42,5	46,0	26,6	27,8
Kokonais- ja suunnitelmapoistojen kertynyt erotus 1.1.	14,3	8,4	12,9	9,0
Poistoeron lisäys 1.1.–31.12.	6,5	5,9	3,9	3,9
Poistoeron vähennys 1.1.–31.12.	– 0,5	– 0,1	–	–
Kokonais- ja suunnitelmapoistojen kertynyt erotus 31.12.	20,3	14,3	16,8	12,9
Maa-alueet				
Hankintameno 1.1.	30,6	30,5	24,9	24,9
Vähennykset 1.1.–31.12.	– 0,1	–	– 0,1	–
Yrityskauppojen vaikutus	–	0,1	–	–
Hankintameno 31.12.	30,5	30,6	24,9	24,9
Maa-alueiden hankintamenuun sisältyvät arvonorotukset				
Arvonorotukset 1.1.	18,3	18,3	18,2	18,2
Arvonorotukset 31.12.	18,3	18,3	18,2	18,2
Rakennukset ja rakennelmat				
Hankintameno 1.1.	211,9	213,2	153,8	160,2
Lisäykset 1.1.–31.12.	11,1	3,3	5,2	0,5
Vähennykset 1.1.–31.12.	– 0,6	– 6,9	– 0,6	– 6,9
Yrityskauppojen vaikutus	–	2,3	–	–
Hankintameno 31.12.	222,4	211,9	158,3	153,8
Kertyneet sumupoistot 31.12.	– 57,1	– 52,8	– 43,8	– 41,6
Kirjanpitoarvo 31.12.	165,3	159,1	114,5	112,2

	KONSERNI		EMOYHTIÖ	
	1995	1994	1995	1994
Kokonais- ja suunnitelmapoistojen kertynyt erotus 1.1.	36,7	35,4	31,0	31,3
Poistoeron lisäys 1.1.–31.12.	8,3	1,7	3,3	–
Poistoeron vähennys 1.1.–31.12.	– 0,2	– 0,3	–	– 0,3
Kokonais- ja suunnitelmapoistojen kertynyt erotus 31.12.	44,8	36,7	34,3	31,0
Rakennusten hankintamenoon sisältyvät arvonorotukset				
Arvonorotukset 1.1.	57,5	64,0	57,3	63,8
Vähennykset 1.1.–31.12.	–	– 6,5	–	– 6,5
Arvonorotukset 31.12.	57,5	57,5	57,3	57,3
Koneet ja kalusto *)				
Hankintameno 1.1.	268,9	218,2	156,1	154,0
Lisäykset 1.1.–31.12.	46,0	28,1	25,4	19,0
Vähennykset 1.1.–31.12.	– 47,7	– 23,5	– 35,8	– 16,9
Yrityskauppojen vaikutus	0,1	46,1	–	–
Hankintameno 31.12.	267,3	268,9	145,7	156,1
Kertyneet sumupoistot 31.12.	– 151,0	– 161,4	– 82,0	– 97,3
Kirjanpitoarvo 31.12.	116,3	107,4	63,7	58,8
Kokonais- ja suunnitelmapoistojen kertynyt erotus 1.1.	58,7	52,6	47,0	44,0
Poistoeron lisäys 1.1.–31.12.	17,8	6,5	7,8	3,1
Poistoeron vähennys 1.1.–31.12.	– 0,2	– 0,3	–	–
Kokonais- ja suunnitelmapoistojen kertynyt erotus 31.12.	76,4	58,7	54,8	47,0
Muut aineelliset hyödykkeet *)				
Hankintameno 1.1.	1,2	1,2	0,8	0,8
Lisäykset 1.1.–31.12.	0,5	0,1	0,4	0,1
Vähennykset 1.1.–31.12.	–	– 0,1	–	– 0,1
Hankintameno 31.12.	1,6	1,2	1,1	0,8
Kertyneet sumupoistot 31.12.	– 0,5	– 0,5	– 0,4	– 0,4
Kirjanpitoarvo 31.12.	1,1	0,7	0,7	0,4
Kokonais- ja suunnitelmapoistojen kertynyt erotus 1.1.	–	–	–	–
Poistoeron lisäys 1.1.–31.12.	0,1	–	0,1	–
Kokonais- ja suunnitelmapoistojen kertynyt erotus 31.12.	0,1	–	0,1	–

*) Hankintamenoon sisältyvät ne käyttöomaisuushyödykkeet, joiden hankintamenoja ei ole vielä kokonaan kirjattu suunnitelman mukaisina poistoina kuluiksi. Vuoden aikana loppuun poistettujen käyttöomaisuushyödykkeiden hankintameno on myytyjen ja romutettujen hyödykkeiden ohella esitetty hankintamenojen vähennyksissä.

	KONSERNI		EMOYHTIÖ	
	1995	1994	1995	1994
12. Käyttöomaisuuden verotusarvot				
Maa-alueet	8,8	7,5	7,0	6,1
Rakennukset ja rakennelmat	73,5	77,9	45,8	48,5
Tytäryhtiöosakkeet	–	–	112,0	85,6
Muut osakkeet ja osuudet	213,4	243,7	172,4	202,1
Mikäli verotusarvoa ei ole ollut käytettävissä, on esitetty kirjanpitoarvo				

13. Konserniyritykset (1.000 mk)	Konsernin omistus- ja äänivalta-osuus %	Konsernin osuus omasta pääomasta	Emoyhtiön omistus-osuus %	Kpl	Emoyhtiön osakkeiden / osuuksien Nimellis-arvo	Kirjanpito-arvo	Viimeksi laaditun tilinp. mukainen voitto / tappio
As. Oy Imatran Sassinkulma, Imatra	74,7	736	60,6	194	588	644	- 4
Baltic Cinema SIA, Riika, Latvia	90,0	- 971					- 521
P.M. Drockila Oy, Vantaa	100,0	7.816	100,0	300	300	280	812
Finnkino Oy, Vantaa	100,0	13.364	100,0	331	11.088	21.749	2.170
EuroStrada Oy, Vantaa	100,0	21.395					3.961
Interprint Oy, Helsinki	100,0	130					49
Jämsän Kirjakauppa Oy, Jämsä	100,0	32					141
Kauppa Hallenberg Oy, Vantaa	100,0	6.818	100,0	39.905	1.197	3.576	1.698
Kiint. Oy Hallahepe, Toijala	100,0	247	100,0	179	89	813	- 8
Kiint. Oy Jokela City 1, Tuusula	100,0	7.472	57,0	57	9	2.120	12
Kiint. Oy Keravan Toripaviljonki, Kerava	50,8	1.612	50,8	5.078	23	1.537	4
Kiint. Oy Kuusankosken kioski	58,9	394	58,9	589	236	402	- 6
Kiint. Oy Salon Torikioski, Salo	55,6	612	55,6	114	57	617	
Kirjasoppi Oy, Vantaa	100,0	1	90,0	9	1	1	-
Lehtijakelu-Driva Rack Oy, Vantaa	100,0	1	90,0	9	1	1	-
Lehti-Maja Oy, Vantaa	100,0	2	98,0	49	5	5	-
Lehti-Maja Eesti AS, Tallinna, Viro *) 1.000 EEK	90,0	391	80,0	6.408	641 *)	828	- 346
Lehtipiste Oy Pressco, Vantaa	100,0	967	100,0	10	1.000	1.000	59
O.Y. Lelutaide A.B., Helsinki	100,0	85	100,0	45	4	152	-
Suomalainen Kirjakauppa Oy, Helsinki	100,0	39.978	99,5	7.960	7.960	10.544	15.212
Tukkutiimi Ab, Täby, Ruotsi **) 1.000 SEK	100,0	693	100,0	10.500	1.050 **)	1.960	- 39
Tukkutiimi Oy, Lahti	100,0	75.812	100,0	500	500	68.844	25.506
Tukkutiimi Holding Ab, Täby, Ruotsi	100,0	31					1
Yhteensä						115.072	

14. Osakkuusyrittösoyakkeet ja -osuudet

Osakkuusyrittösoyakkeisiin ja -osuuksiin sisältyy 28 asunto- ja kiinteistöyhtiötä sekä kaksi muuta merkitykseltään vähäistä yhtiötä. Niiden kirjanpitoarvo konsernissa on yhteensä 88,1 Mmk. Konsernin osuus osakkuusyrittösten omasta pääomasta on 40,1 Mmk. Emoyhtiössä vastaavien osakkeiden ja osuuksien kirjanpitoarvo on 61,7 Mmk.

15. Muut osakkeet ja osuudet (1.000 mk)	Omistus-osuus-%	Kpl	Nimellis-arvo	Kirjanpito-arvo
Emoyhtiön omistamat muut osakkeet ja osuudet				
Helsingin Arvopaperipörssi Oy	0,61	20.000	200	160
Helsingin Keskustukku Oy	12,70	47	235	800
Kirjavälitys Oy	13,22	31.137	778	1.504
Oy Nordgolf Ab	0,17	4	100	181
Suomen Osakekeskusrekisteri Osuuskunta	0,66	3	210	210
Tuko Oy	1,15	313.627	3.136	8.392
Muut < 100.000 mk				230
Yhteensä				11.476
Asunto- ja kiinteistöosakkeet, yhtiöitä 540 kpl				288.757
Puhelinosaakkeet ja -osuudet sekä liittymät				2.689
Emoyhtiön muut osakkeet ja osuudet yhteensä				302.923
Muiden konserniyhtiöiden omistamat				
Finn-Lab Oy	15,00	450	450	450
Kirjavälitys Oy	2,74	6.440	161	151
Merita Pankki Oy		7.905	79	155
Muut osakkeet ja osuudet				1.771
Asunto- ja kiinteistöosakkeet, yhtiöitä 41 kpl				27.950
Yhteensä				30.476
Konsernin muut osakkeet ja osuudet yhteensä				333.399

Yksityiskohtainen KPL 21 a §:n ja OYL 11:8 §:n mukainen luettelo konsernin omistamista osakkeista ja osuuksista on alkupeäisen tilinpäätöksen liitetiedoissa.

	KONSERNI		EMOYHTIÖ	
	1995	1994	1995	1994
16. Pitkäaikaiset sijoitukset ja lainasaamiset				
Konserniyritykset				
Osakkeet	–	–	115,1	167,5
Yhteensä	–	–	115,1	167,5
17. Vaihto- ja rahoitusomaisuus				
Saamiset, jotka erääntyvät maksettavaksi yhden vuoden tai sitä pitemmän ajan kuluttua				
Lainasaamiset	3,1	4,8	–	–
Yhteensä	3,1	4,8	–	–
Rahoitusomaisuusarvopapereihin kuuluvien osakkeiden ja osuuksien hankintamenojen ja markkina-arvon erotus				
Markkina-arvo	2,8	47,9	2,8	47,9
Vastaava kirjanpitoarvo	2,8	47,2	2,8	47,2
Erotus	–	0,7	–	0,7
Saamiset konserniyrityksiltä				
Myyntisaamiset	–	–	2,2	1,7
Lainasaamiset	–	–	152,1	94,2
Siirtosaamiset	–	–	0,3	0,1
Yhteensä	–	–	154,6	96,0
Lainoja yhtiön johdolle tai osakkeenomistajille ei ole ollut.				
18. Oma pääoma				
Sidottu oma pääoma				
Osakepääoma 1.1. ja 31.12.	129,6	129,6	129,6	129,6
Vararahasto 1.1. ja 31.12.	2,0	2,0	2,0	2,0
Arvonkorotusrahasto 1.1.	2,5	9,0	2,5	9,0
Arvonkorotuksen peruutus	–	– 6,5	–	– 6,5
Arvonkorotusrahasto 31.12.	2,5	2,5	2,5	2,5
Sidottu oma pääoma yhteensä	134,1	134,1	134,1	134,1
Vapaa oma pääoma				
Käyttörahasto 1.1. ja 31.12.	42,9	42,9	42,9	42,9
Edellisten tilikausien voitto 1.1.	583,3	503,4	346,8	283,1
Osingonjako	– 51,8	– 31,1	– 51,8	– 31,1
Tytäryhtiöiden oman pääoman muuntoeron muutos	0,2	– 0,1		
Edellisten tilikausien voitto 31.12.	531,7	472,2	294,9	252,0
Tilikauden voitto	131,1	111,2	122,2	94,8
Edellisten tilikausien voitto ja tilikauden voitto yhteensä	662,8	583,3	417,2	346,8
Vapaa oma pääoma yhteensä	705,7	626,2	460,1	389,7
Oma pääoma yhteensä	839,8	760,3	594,2	523,8
Vapaa oma pääoma yhteensä	705,7	626,2		
Kertyneen poistoeron ja vapaaehtoisten varausten oman pääoman osuus	– 203,2	– 221,9		
Omasta pääomasta jakokelpoisia varoja	502,6	404,4		

	KONSERNI		EMOYHTIÖ	
	1995	1994	1995	1994
19. Varaukset				
Kertynyt poistoero				
Kertynyt poistoero 1.1.	–	–	91,6	85,0
Muutos tuloslaskelmassa	–	–	18,6	6,5
Kertynyt poistoero 31.12.	–	–	110,1	91,6
Vapaaehtoiset varaukset				
Investointivaraukset 1.1.	–	–	66,6	66,6
Muutos tuloslaskelmassa	–	–	– 25,0	–
Investointivaraukset 31.12.	–	–	41,6	66,6
Muut varaukset 1.1.	–	–	80,3	104,0
Muutos tuloslaskelmassa	–	–	– 14,4	– 23,7
Muut varaukset 31.12.	–	–	65,9	80,3
Vapaaehtoiset varaukset yhteensä	–	–	107,5	146,9
20. Vieras pääoma				
Velat konserniyrityksille				
Ostovelat	–	–	2,1	1,8
Siirtovelat	–	–	0,3	0,2
Muut lyhytaikaiset velat	–	–	28,4	44,5
Yhteensä	–	–	30,8	46,5
Velat, jotka erääntyvät maksettaviksi viiden vuoden tai sitä pitemmän ajan kuluttua				
Rahalaitoslainat	–	1,1	–	–
Eläkelainat	145,2	234,7	134,2	210,7
Yhteensä	145,2	235,8	134,2	210,7
Vaihtovelkakirjalainat				
Rautakirja Oy:n helmikuussa 1995 lunastama				
Finnkino Oy:n vuonna 1990 liikkeeseen				
laskema vaihtovelkakirjalaina on yhteisellä				
sopimuksella muutettu tavanomaiseksi				
konsernilainaksi.				

	KONSERNI		EMOYHTIÖ	
	1995	1994	1995	1994
Muut liitetiedot				
Annetut pantit ja vastuusitoumukset				
Omasta velasta				
Pantit	215,8	212,3	163,1	155,8
Kiinnitykset	99,8	150,9	73,2	73,3
Konserniyhtiön velasta				
Pantit	–	–	42,4	39,7
Kiinnitykset	–	–	6,7	6,7
Takaukset	–	–	32,9	74,4
Muiden puolesta				
Takaukset	0,6	1,1	–	–
Muut omat vastuut				
Leasingvastuut seuraavana vuonna	0,2	0,3		
Leasingvastuut yli vuoden kuluttua	0,2	0,3		
Vastuu eläkesitoumuksista				
Alkaneet eläkkeet	1,1	1,3	–	–
Vastaiset eläkkeet	1,5	3,2	1,3	3,2
Eläkesäätiön vastuuvajaus	–	–	9,9	8,8
Muut vastuut	18,3	18,5	18,1	18,3
Vastuusitoumukset yhteensä				
Pantit	215,8	212,3	205,5	195,5
Kiinnitykset	99,8	150,9	80,0	80,0
Takaukset	0,6	1,1	32,9	74,4
Vastuu eläkesitoumuksista	2,6	4,5	1,3	3,2
Eläkesäätiön vastuuvajaus	–	–	9,9	8,8
Muut vastuut	18,7	19,2	18,2	18,4
Kilpailuvirasto on katsonut, että Rautakirja Oy ja sen tytäryhtiöt Oy Europa Vision Ab ja Finnino Oy olisivat videovuokraustoiminnassaan toimineet kilpailulainsäädännön vastaisesti. Asia on kilpailuneuvoston ratkaistavana. Johdon käsityksen mukaan mahdollisella langettavalla päätöksellä ei ole merkittäviä taloudellisia seuraamuksia.				
Pantteja ja kiinnityksiä vastaavat velat				
Pantteja vastaavat velat	167,1	194,9		
Kiinnityksiä vastaavat velat	124,4	172,7		

HALLITUKSEN ESITYS VOITTOVAROJEN KÄYTÖSTÄ

Konsernin vapaa oma pääoma on konsernitaseen 31.12.1995 mukaan 705.715.690,67 markkaa, josta voitonjakokelpoista vapaata omaa pääomaa on 502.552.332,41 markkaa.

Emoyhtiön vapaa oma pääoma on taseen 31.12.1995 mukaan 460.075.302,35 markkaa, josta

– käyttörahasto	42.889.766,65
– edellisten tilikausien voitto	294.948.194,55
– tilikauden voitto	122.237.341,15
	<u>460.075.302,35</u>

Hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle, että

– osinkoa jaetaan A- ja B-osakkeille 10,00 mk osakkeelta	64.800.000,00
– jätetään	
– käyttörahastoon	42.889.766,65
– edellisten tilikausien voitto -tilille	352.385.535,70
	<u>460.075.302,35</u>

Vantaalla, maaliskuun 19. päivänä 1996

Jaakko Rauramo

Antero Siljola

Felix Björklund

Olli Reenpää

Jukka Rantala

Raimo Hertto
toimitusjohtaja

TILINTARKASTUSKERTOMUS

Rautakirja Oy:n osakkeenomistajille

Olemme tarkastaneet Rautakirja Oy:n kirjanpidon, tilinpäätöksen ja hallinnon tilikaudelta 1.1.–31.12.1995. Hallituksen ja toimitusjohtajan laatima tilinpäätös sisältää toimintakertomuksen sekä konsernin ja emoyhtiön tuloslaskelman, taseen ja liitetiedot. Suorittamamme tarkastuksen perusteella annamme lausunnon tilinpäätöksestä ja hallinnosta.

Tilintarkastus on suoritettu hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Kirjanpitoa sekä tilinpäätöksen laatimisperiaatteita, sisältöä ja esittämistapaa on tällöin tarkastettu riittävässä laajuudessa sen toteamiseksi, että tilinpäätös on olennaisilta osin oikein laadittu. Hallinnon tarkastuksessa on selvitetty hallituksen jäsenten sekä toimitusjohtajan toiminnan lainmukaisuutta osakeyhtiölain säännösten perusteella.

Tilinpäätös on laadittu kirjanpitolain sekä tilinpäätöksen laatimista koskevien muiden säännösten ja määräysten mukaisesti. Tilinpäätös antaa kirjanpito-laissa tarkoitettulla tavalla oikeat ja riittävät tiedot konsernin sekä emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Tilinpäätös konsernitilinpäätöksineen voidaan vahvistaa sekä vastuuvapaus myöntää emoyhtiön hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle tarkastamaltamme tilikaudelta. Hallituksen esitys taseen mukaisen vapaan oman pääoman käsittelystä on osakeyhtiölain mukainen.

Olemme perehtyneet tilikauden aikana julkistettuihin osavuosikatsauksiin. Käsitksemme mukaan ne on laadittu niitä koskevien säännösten mukaisesti.

Vantaalla 9. päivänä huhtikuuta 1996

Tauno Haataja
KHT

Markku Pajunen
KHT

R-KIOSKIT

R-kioskit muodostavat valtakunnallisen, keskitetysti ohjatun ja kannattavan monimymäläketjun, joka tarjoaa kuluttajille viihdettä, jännitystä ja mielihyvää aamusta iltaan. Suomen lisäksi R-kioskeja toimii Tallinnassa.

Koko kioskikaupan myynti kehittyi vähän edelliseen vuoteen verrattuna. Myynnin taso kioskikaupassa, kuten päivittäistavarakaupassakin, jäi joulukaupan osalta kuitenkin alle ennako-odotusten. Suurin myynnin kehitystä hidastanut tekijä oli tapahtunut tupakkatuotteiden myynnin lasku. Tämä näkyi myös asiakasmäärien laskuna. Keskiostosta kuitenkin pystyttiin kasvattamaan erityisesti varsinaisen myynnin osalta uusilla tuotteilla sekä aktiivisella markkinoinnilla.

Kuponkipelien myynti kasvoi noin 4 prosenttia loppuvuoden useiden jättipottien ansiosta.

Koko toimintavuoden ajan jatkettiin voimakasta myyntipisteiden

uudistamis- ja kehittämistyötä. Tämä mahdollisti edelleen valikoiman ja palvelutarjonnan laajentamisen. Alkoholilain uudistamisen myötä tuli mahdolliseksi keskioluen myynti sisäkioskeissa. Vuoden lopussa keskiolutta myyviä R-kioskeja oli yli 400. Kulutustottumuksissa tapahtuneiden muutosten seurauksena laajennettiin muun muassa kahvin myynti kaikkiin R-kioskeihin. Samoin on puhelinkorttien myynti kasvanut merkittävästi.

Tarjouskilpailun perusteella R-kioskit saivat hoidettavakseen vuoden 1995 ajoneuvoveromerkin myynnin. Pääosin toukokuulle ajoittunut myynti oli yli miljardi markkaa.

Uudet tuotteet kuten maito ovat suuren ketjututkimuksen mukaan lisänneet 15–69-vuotiaiden keskuudessa asiointia R-kioskilla parilla prosentilla. Asiointiuseus aktiivisim-

man asiakasryhmän keskuudessa on lisääntynyt merkittävästi samoin kuin naisasiakkaiden määrä.

Mainonnassa panostettiin televisiomainonnan lisäksi voimakkaasti ulkomainontaan.

Useita vuosia kestänyttä henkilökunnan kehittämis- ja koulutusohjelmaa jatkettiin edelleen. Toimintavuoden aikana aloitettiin palvelutiimikoulutus, jonka tavoitteena on asiakaspalvelun parantaminen entisestään, sillä myyjän rooli on tutkimusten mukaan koettu lähes yhtä tärkeäksi kuin ostopaikan läheisyys. Tavoitteena on kahden vuoden aikana kouluttaa jokainen R-kioskissa työskentelevä tehokkaaseen palveluun. Palvelukoulutuksen lisäksi lähes 800 R-kioskeissa työskentelevää osallistui vapaaehtoiseen R-tähtimyyjä-koulutusohjelmaan. Satsaukset koulu-

Ärräbussi on yksi uusimmista mainosvälineistä.

R-kioskin muutaman vuoden voimakkaana jatkunut kehitystyö näkyy palvelun parantumisesta ja tuotevalikoiman laajentumisesta aina kioskien ulkoiseen ilmeeseen. R-kioskien perinteiset sinivalikoiset värit ovat saaneet rinnalleen raikkaan keltaisen. Kuvassa Tukholmankatu 11:n R-kioski Helsingissä.

tukseen myös tulevina vuosina jatkuvat merkittävänä.

Organisaatiota virtaviivaistettiin keskittämällä omien kioskien ohjaus valtakunnallisesti pääkonttorin alaisuuteen sekä muuttamalla myös R-kauppiastoiminnan organisaatio puhtaasti myyntiorganisaatioksi kertomusvuoden lopussa.

Toimintavuoden aikana otettiin käyttöön uusi logistiikkajärjestelmä

ja aloitettiin lehtipalautuksissa, inventaareissa ja tilausten teossa käytettävän, kannettavan tiedonkeruulaitteen asennukset kioskeihin. Kevään 1996 aikana keruulaitteet asennetaan kaikkiin omiin kioskeihin.

Vuoden lopussa R-kioskeja oli kaikkiaan 759. Omassa hoidossa oli 499 kioskia ja R-kauppiaskioskeina 260. Sisäkioskeja oli vuoden lopussa 568 ja perinteisiä luukkukioskeja 191. Vuoden lopulla toimi Tallinnassa 6 R-kioskia, joiden toiminnasta vastaa Rautakirjan tytäryhtiö Lehti-Maja Eesti AS.

R-kioskien kokonaisyhteistyö Suomessa oli 4.465,1 Mmk ja kasvoi edellisestä vuodesta 12,7 %. Kioskitoiminnan liikevaihto, johon välitysmyyntistä luetaan ainoastaan palkkion osuus, oli 1.512,3 Mmk kasvane edellisestä vuodesta 1,2 %. Yksikön investoinnit olivat 33,5 Mmk ja kohdistuivat pääosin myyntipisteiden uudistamiseen, järjestelmäkehitykseen sekä laitehankintoihin.

Kioskitoimialan palveluksessa oli vuoden lopussa 2.579 henkilöä, joista 33 työskenteli Tallinnassa. Yksikön johtajana toimi ekonomi Riitta Aaltonen.

Kioskikaupan myynnin rakenne poikkeaa päivittäistavarakaupan myynnistä selvästi muun muassa voimakkaan välitysmyyntipainotteisuutensa sekä palvelumyynnin takia. Kaupan keskittyessä edelleen entistä suurempiin yksiköihin ovat kuluttajien tarpeet saada lähipalvelua myös vähittäiskauppojen aukioloaikojen ulkopuolella johtaneet kioskikaupan kehittymiseen ns. convenience store -kaupan suuntaan. Kioskikaupan kehityksen selkeyttämiseksi odotetaan kuluvan vuoden aikana ratkaisuja niin kioskiasetuksen kuin liikeikalain muutoksiinkin.

KAUPPA HALLENBERG OY / MERKUR PIKATUKKU

Merkur Pikatukku on erikoistunut päivittäistavaroihin sekä huoltamotuotteisiin. Sen toimipiste sijaitsee Vantaan Veromiehenkylässä. Merkur tarjoaa palvelujaan lähinnä pääkaupunkiseudun jälleenmyyjille ja jalostajille. Merkur Pikatukku on Rautakirjan tytäryhtiön Kauppa Hallenberg Oy:n toimintayksikkö.

Kilpailutilanne pikatukkumarkkinoilla pääkaupunkiseudulla on vakiintunut toimintavuoden aikana säilyen kuitenkin kireänä. Merkur pystyi säilyttämään markkina-asemansa.

Merkurin asiakkaista huoltoasemat vahvistivat edelleen jonkin verran asemiaan, myös myynti grilleille ja kahviloille lisääntyi heille suunnattujen kampanjoiden ansiosta.

Alkoholilain muutos mahdollisti Merkurin tuotevalikoiman laajentamisen sekä ravintoloille tapahtuvaan väkevien alkoholijuomien myyntiin että alle 4,7-prosenttisten juomien myyntiin lähinnä huoltoasemille ja kioskeille. Tupakan myynnissä tapahtui laskua, joka oli kuitenkin odotettua pienempää.

Toimintavuoden aikana Merkurin lihaosasto vuokrattiin ulkopuoliselle yrittäjälle.

Keväällä Merkurin järjestämille laivamessuille osallistui yli 500 asiakasta.

Merkurin liikevaihto oli 166,7 Mmk, jossa laskua edelliseen vuoteen oli 5,3 %. Kokonaisvolyymin

hieman kasvaessa liikevaihdon lasku johtui elintarvikkeiden alennoista sekä lihaosaston siirrosta ulkopuoliseen hoitoon.

Merkurin palveluksessa oli vuoden lopussa 54 henkilöä. Yksikön johtajana ja Kauppa Hallenberg Oy:n toimitusjohtajana oli merkonomi Matti Pihala.

Merkur Pikatukun liiketoiminta myytiin katsauskauden jälkeen.

LEHTIPISTE

Rautakirja harjoittaa sekä koti- että ulkomaisten sanoma- ja aikakauslehtien tukkukauppaa Suomessa. Se tarjoaa kustantajille ja vähittäiskaupalle koko maan kattavan lehtien irtonumeroiden jakelujärjestelmän. Rautakirja harjoittaa lähinnä ulkomaisten lehtien jakelutoimintaa myös Virossa, pääasiassa Tallinnan ja Tarton alueilla ostettuaan heinäkuussa virolaisen lehtijakeluyhtiö Hara AS:n liiketoiminnan.

Irtonumeroiden kokonaismarkkinat nousivat vuonna 1995 kaikkien aikojen ennätykseen kansihintaisen myynnin ollessa 1.142,3 Mmk. Kasvu edelliseen vuoteen oli 4,8 %.

Sanomalehtien myynti oli 574,1 Mmk kasvaen edellisestä vuodesta 2,4 %. Volyymi säilyi edellisen vuoden tasolla 93,9 miljoonassa kappaleessa. Sanomalehtimyynnistä valtaosa tulee kahden kotimaisen iltapäivälehtien myynnistä, jotka edelleen lievästi kasvattivat myyntiään.

Aikakauslehtien myynti kasvoi 7,3 % ja oli 568,3 Mmk. Sekä markeissa että volyyminä mitattuna ilahduttavaa oli sekä varsinaisten aikakauslehtien että albumien ja kertajulkaisujen myynnin kasvu aikakauslehtien kokonaisvolyymien ollessa 32,6 miljoonaa kappaletta. Eniten myyntiään kasvattivat erikoislehdet sekä kertajulkaisut. Eniten myynti laski keräilykuivissa.

Ulkomaisten aikakauslehtien myynti kehittyi 7,4 % ja oli 81,2 Mmk. Volyymilla mitattuna kasvu oli 1,8 %. Kasvu johtui pääosin englanninkielisten tietokonelehtien ja muiden erikoislehtien hyvästä myynnin kehityksestä. Ulkomaisten sanomalehtien myynti puolestaan laski 0,3 % ja oli 7,8 Mmk. Kappalemääräinen myynti laski 2,8 %.

Lehtipisteen merkittävät panostukset toimintavuoden aikana päivittäistavarakauppojen kassa-esittelyihin sekä R-kioskien, kirja-kauppojen ja tavaratalojen esittelyihin ja valikoimallaajennukseen vaikuttivat aikakauslehtien hyvään myynnin kasvuun. Iltapäivälehtikustantajien panostukset tuotekehittelyyn ja markkinointiin näkyivät

Lehtien irtonumeromyynti 1995

	Myynti kappaleina		Myynti kuluttajainnoin	
	milj. kpl	keh-%	milj. mk	keh-%
• Kotimaiset sanomalehdet	93,2	0,0	566,2	2,5
• Ulkomaiset sanomalehdet	0,7	- 2,8	7,8	- 0,3
SANOMALEHDET YHTEENSÄ	93,9	0,0	574,1	2,4
• Kotimaiset aikakauslehdet	29,7	- 1,1	487,0	7,3
• Ulkomaiset aikakauslehdet	3,0	1,8	81,2	7,4
AIKAKAUSLEHDET YHTEENSÄ	32,6	- 0,8	568,3	7,3
KAIKKI YHTEENSÄ	126,5	- 0,2	1.142,3	4,8

Lehtien irtonumeromyynti toimialoittain 1995

(Kuluttajainnoin)	Myyntipisteet	Yhteensä milj. mk	Kehitys %	Toimialan osuus, %
• R-kioskit	759	260,9	1,5	22,7
• Automarketit	90	93,1	18,0	8,2
• Tavaratalot	148	94,4	4,3	8,3
• Supermarketit, isot	451	170,6	6,0	14,9
• Supermarketit, pienet	358	74,5	2,3	6,5
• Valintamyymälät, isot	962	124,0	1,6	10,9
• Valintamyymälät, pienet	1.329	82,6	3,9	7,2
• Pienmyymälät	207	7,5	0,0	0,7
• Kioskit, kanttiinit	1.527	92,3	0,6	8,1
• Kirja- ja paperikaupat	151	21,1	12,9	1,8
• Kahvilat, ravintolat	567	16,8	10,0	1,5
• Huoltoasemat	1.260	71,6	10,8	6,3
• Hotellit, motellit, matkustajakodit	195	6,0	4,9	0,5
• Erikoisliikkeet	443	24,9	9,6	2,2
• Sesonkimyymälät	28	2,1	1,7	0,2
Yhteensä	8.475	1.142,3	4,8	100,0

myös iltapäivälehtien kasvaneena myyntinä. Rautakirjan lehtitukku-kaupan organisaatio paneutui erityisesti kuluneena vuonna lehtipisteiden perusesittelyiden parantamiseen ja lehtien näkyvyyden kehittämiseen.

Lehtien irtonumeroita myyvistä jälleenmyyjistä eniten myynti kasvoi päivittäistavarakaupan suurissa yksiköissä, kuten automarketeissa, tavarataloissa ja isoissa supermarketeissa. Pienmyymälöiden osuus laski osin kaupan rakennemuutok-

Eniten lehtien irtonumeromyynti kasvoi päivittäistavarakaupan suurissa yksiköissä. Helsingin Malmin Prismassa on panostettu myös kassa-esittelyihin.

sesta ja pienten myymälöiden poistumasta johtuen. Erikoisliikkeistä kirjakaupat kasvattivat merkittävästi lehtimyyntiään sekä sanomalehtien aikakauslehdissä. Lehtipisteen organisaatio panosti voimakkaasti kirjakauppojen lehtiesittelyiden kehittämiseen sekä erikoisliikemäisen lehtivalikoiman kehittämiseen. Myös huoltoasemien palvelutarjonnan laajentuminen an-

toi Lehtipisteelle hyvät edellytykset kehittää huoltamoiden lehtipiste-toimintoja, mikä näkyi niiden hyvänä lehtimyynnin kehityksenä.

Kaupan ryhmittymistä parhaiten myyntiään kasvattivat S-ryhmä ja Tradeka. Suurin markkinaosuus, 24,0 % oli edelleen Rautakirja-yhtymän omilla pisteillä. Selvänä kakkosen tuli K-ryhmä sen markkinaosuuden ollessa 23,3 %.

Lehtitukkukaupan liikevaihto oli 742,4 Mmk. Kasvua edelliseen vuoteen oli 4,2 %. Pääosin koneisiin ja kalustoon kohdistuneet investoinnit olivat 2,6 Mmk.

Yksikön palveluksessa oli vuoden lopussa 194 henkilöä ja sen johtajana toimi DE Markus Miittinen.

SUOMALAINEN KIRJAKAUPPA OY

Suomalainen Kirjakauppa on maamme suurin valtakunnallinen kirjakauppaketju. Sen tavoitteena on kehittää ja hyödyntää monimyymlämarkkinoinnin ja suoramarkkinoinnin osaamista ketjumaisella toimintamallilla kirja- ja paperikaupan eri alueilla.

Vuoden 1994 joulumyynnistä alkanut kirjakauppa-alan nousu jatkui koko toimintavuoden ajan. Suomalaisen Kirjakaupan liikevaihto kehittyi alan yleistä kehitystä paremmin ja näin se kasvatti hieman markkinaosuuttaan. Myynnin kasvuun vaikuttivat onnistuneet markkinointikampanjat sekä toimivasta ketjukonseptista ja sen hyvästä hallinnasta saatu kilpailuetu.

Suomalaisessa Kirjakaupassa jatkettiin myymälöiden uusimista ketjuelementtien mukaan selvästi asiakaslähtöisemmiksi. Kesällä uusiin tiloihin muuttivat Vaasan ja Salon myymälät, Tikkurilan myymälää laajennettiin loppuvuodesta ja Jyväskylässä, Joensuussa ja Rovaniemellä tehtiin remontit touko-kesäkuussa. Uudet myymälät avattiin Hyvinkäälle ja Jämsään. Vuoden lopussa ketjuun kuului kaikkiaan 46 myymälää.

Suomalaista Kirjakauppaa on toimintavuoden aikana kehitetty laajan valikoiman erikoiskirjakauppana panostamalla voimakkaasti muun muassa cd-rom-tuotteisiin.

Vuoden 1995 aikana asennettiin uusi kassapääteljärjestelmä 30 myymälään ja tämä merkittävä järjestelmäuudistus toimii koko ketjussa kevään 1996 aikana.

Henkilökunnan koulutus Suomalaisessa Kirjakaupassa oli yksi toimintavuoden panostusalueista. Vuonna 1995 alkaneen koulutuk-

Tuotteiden hyvät ja näyttävät esittelyt ovat yksi lehtimyynnin menestymisen tärkeimpiä tekijöitä. Suomalainen Kirjakauppa ja Lehtipiste ovat yhdessä panostaneet kirjakaupan erikoisliikemäisen lehtivalikoiman kehittämiseen.

Suomalainen Kirjakauppa on panostanut voimakkaasti cd-rom-tuotteisiin, niin valikoiman laajuuteen kuin esittelyratkaisuihin.

sen tavoitteena on tehdä tutuksi koko henkilökunnalle ketjumaisen toimintamallin pelisäännöt ja palveluvaatimukset.

Suomalaisen Kirjakaupan liikevaihto oli 421,3 Mmk ja se kasvoi 6,1 % edellisestä vuodesta. 13,3 Mmk:n investoinnit olivat lähinnä myymäläketjun uudistamis- ja kehittämiskuluja sekä tietojärjestelmäkustannuksia.

Suomalaisen Kirjakaupan palveluksessa oli vuoden lopussa 482 henkilöä. Yhtiön toimitusjohtajana oli ekonomi Raimo Kurri.

Vuonna 1996 Suomalaisessa Kirjakaupassa jatketaan myymälöiden uudistamista ketjukonseptin mukaisiksi sekä panostetaan edelleen voimakkaasti henkilökunnan koulutukseen. Tulevaisuuden haasteena kirjakaupalla on myös ratkaista roolinsa jakelutienä sähköisissä kustanteissa ja verkoissa.

TUKKUTIIMI OY

Tukkutiimi harjoittaa lahja-, kuluttajapaperi- ja mielihyvätuotteiden kauppaa valtakunnallisen Tiimari-myyväläketjun kautta.

Ketjun markkinointi uudistettiin perusteellisesti toimintavuoden alussa. Joka toinen viikko ilmestynyt tabloid-kokoinen suorajakelu-lehti saavutti kuluttajien suosion ja Tiimareiden asiakasmäärät kasvoivat merkittävästi. Myös keskiostos kasvoi hieman.

Sopeutuminen EU-kiintiöihin Kiinan tuonnin osalta onnistui hakemalla uusia tavaranhankintalähteitä sekä laajentamalla valikoimaa kiintiöttömiin tuotteisiin. Tavarahankintoihin panostettiin siten, että tuotteiden riittävyys turvasi myös hyvän myynninkehityksen.

EUROSTRADA OY

EuroStrada harjoittaa kahvila-, ravintola- ja huoltoasematoimintaa pääteiden varsilla sijaitsevilla taukopaikoilla eri öljy-yhtiöiden kanssa yhteistoiminnassa. Ketjuun kuuluvat yksiköt ovat: Tähtihovi Heinolassa, Linnatuuli Janakkalassa, Lahnajärvi Suomusjärvellä, Taukotuuli Lahdessa, Tuuliharja Orimattilassa, Tupasvilla Keminmaalla, Mellunkylä Helsingissä sekä joulukuussa avattu Rajahovi Vaalimaalla.

EuroStradassa panostettiin voimakkaasti toimintavuoden aikana kahvila-ravintolatoiminnan ketjuttamiseen säilyttäen kuitenkin öljy-yhtiöiden oma identiteetti. Suoritettua kuluttajatutkimusta apuna käyttäen laadittiin EuroStradan laatu-kriteerit, joiden viestittämiseen kuluttajille panostettiin. Yhtiölle val-

Yhdysvaltain dollarin edelleen jatkunut heikkeneminen Suomen markkaan nähden paransi puolestaan Tukkutiimin kannattavuutta.

Tiimari-ketjua kehitettiin edelleen hankkimalla entistä parempia liikepaikkoja ja sopivampia myymälähuoneistoja sekä perustamalla uusia myymälöitä. Vuoden lopussa Tiimareita oli kaikkiaan 128, joista omassa hoidossa oli 48 myymälää ja yhteistyökauppiaille 80.

Tukkutiimi Oy:n liikevaihto oli 269,3 Mmk, jossa oli kasvua edelliseen vuoteen 18,7%. Yhtiön 10,1 Mmk:n investoinnit käsittivät uuden varastoyksikön rakentamisen Lahteen. Loput investoinnit olivat lähinnä myymälähuoneistojen hankinta- ja perusparannus- sekä kalustokustannuksia.

Yhtiön palveluksessa oli vuoden lopussa 411 henkilöä ja toimitusjohtajana oli Kiia Enqvist.

TUKKUTIIMI AB

Tukkutiimi Ab harjoittaa Tiimari-kauppaa oman Tiimari-ketjun kautta Ruotsissa.

Usean vuoden ajan jatkuneen peruselementtien rakentamistyön jälkeen voitiin toimintavuoden aikana ryhtyä laajentamaan Tiimari-ketjua Ruotsissa. Vuoden lopussa ketjuun kuului 12 myymälää. Uudet myymälät avattiin Gävleen, Borlängeen, Örebrohun ja Faluniin. Gävlen aiempi myymälä lopetettiin toimintavuoden aikana ja Örebron toinen myymälä muutti parempiin tiloihin.

Ruotsissa panostettiin erityisesti Tiimarien ketjumaisen toimintamallin sisäänajoon ja kehittämiseen.

Yhtiön liikevaihto oli 47,7 MSEK ja kasvua edelliseen vuoteen oli markoissa 15,7% ja kruunuissa 20,2%. Yhtiön 0,5 Mmk:n investoinnit olivat kalustohankintoja.

Tukkutiimi Ab:n palveluksessa oli vuoden lopussa 92 henkilöä ja yhtiön toimitusjohtajana oli alkuvuoden ekonomi Kirsi Svanberg ja hänen jäätyään äitiyslomalle 1.5.1995 alkaen ekonomi Jarkko Kaalikoski.

Rajahovin taukopaikka Vaalimaalla avautui aivan vuoden viimeisinä päivinä.

mistui myös uusi graafinen ohjeisto. EuroStrada-taukopaikka -käsitettä alettiin vahvistaa.

Vaalimaalle avautunut Rajahovin taukopaikka otettiin käyttöön vuoden viimeisinä päivinä. Rajahovi palvelee jatkuvasti kasvavaa itärajan liikennettä 24 tuntia vuorokaudessa.

EuroStrada kasvatti myyntiään sekä kahvila- että huoltamopuolella.

EuroStradan liikevaihto oli 110,3 Mmk ja se kasvoi 5,4% edellisestä vuodesta. Yhtiön 2,9 Mmk:n investoinnit kohdistuivat pääosin Rajahovin uuden taukopaikan kone- ja kalustohankintoihin.

Yhtiön palveluksessa oli vuoden lopussa 235 henkilöä ja toimitusjohtajana Seppo Soini.

FINN
KINO

Finnkino Oy harjoittaa elokuvien esitystoimintaa omissa teattereissaan sekä elokuvien levitystoimintaa muihin teattereihin, lisäksi se tuo maahan elokuvia ja muita ohjelmatuotteita, joita se myy edelleen videojälleenmyyjille ja tv-kanaville. Yhtiöllä on myös omaa videoiden vähittäiskauppaa.

Elokuvien kokonaismarkkinat laskivat Suomessa toimintavuoden aikana lähinnä kevätkauden vaatimattoman elokuvatarjonnan vuoksi. Elokuvissa käyntejä oli vuonna 1995 kaikkiaan noin 5,3 miljoonaa, mikä oli 0,4 miljoonaa edellisestä vuodesta vähemmän. Kotimainen elokuva kuitenkin nousi edellisestä vuodesta merkittävästi ja koko katsojamäärästä noin 10 prosenttia kohdistui kotimaiseen elokuvaan. Vuoden katsotuin elokuva oli Kivenpyörittäjän kylä (278.000 katsojaa), toisena Forest Gump (256.000 katsojaa) ja kolmantena Leijonakuningas (248.000 katsojaa).

Videoiden vuokramarkkinat kasvoivat vain vähän usean vuoden laskukauden jälkeen myyntivideomarkkinoiden kasvaessa edelleen merkittävästi.

Vuoden loppupuolella käynnistettiin Videopiste-projekti, jossa runsaaseen kymmeneen supermarkettiin ja tavarataloon raken-

nettiin laajan valikoiman video-myyntipisteet. Hyvin käynnistynyttä kokeilua laajennetaan kevään 1996 aikana.

Finnkinolla oli vuoden lopussa 31 elokuvateatteria 9 paikkakunnalla. Teattereissa oli yhteensä 82 salia.

Toimintavuoden aikana käynnistettiin myös elokuvalippujen myynti yrityksille. Onnistunut kokeilu otetaan osaksi Finnkinon tämän vuoden kehittämistoimia. Finnkino osallistui myös elokuvan 100-vuotisjuhlan merkeissä järjestettyyn Koulukino-projektiin, jolloin tuhannet nuoret pääsivät edullisesti elokuvatarjonnan piiriin.

Vuoden 1995 aikana aloitettiin Finnkinon ketjumaisen toimintamallin rakentaminen, jonka käytännön toteutukset ajoittuvat suurelta osin kuluvalle vuodelle. Myös panostukset elokuvateattereiden oheismyyntiin käynnistettiin.

Alkuvuoden elokuvaliiketoimintaa hoidettiin kahdessa juridisesti itsenäisessä yhtiössä Oy Europa Vision Ab:ssa ja Finnkino Oy:ssä. 30.11.1995 yhtiöt fuusioitiin Filmipooli Oy:öön, joka muutti nimensä Finnkino Oy:ksi. Yhtiöiden operatiivinen toiminta ja kenttämyyntiorganisaatio yhdistettiin jo kevään kuluessa, jolloin myös Finnkinon toiminnat ja henkilöstö siirtyivät Rautakirjan pääkonttorin yhteyteen rakennettuihin uusiin, ajanmukaisiin tiloihin. Finnkinon varastotoiminnat siirtyivät Vantaalle tammi-kuussa 1996.

Suomen lisäksi Finnkinolla on elokuvien levitystoimintaa Virossa ja yhtiö on enemmistöosakkaana Baltic Cinema SIA:ssa, jolla on kolme elokuvateatteria Latviassa.

Finnkinon omaa videoiden vähittäiskauppaketjua, Kotikatsomo-

ketjua saneerattiin edelleen. Vuoden lopussa toiminnassa oli 17 Kotikatsomoa 16 paikkakunnalla.

Finnkinon liikevaihto oli 263,4 Mmk. Yhtiön investoinnit olivat 7,4 Mmk ja ne olivat elokuvateattereiden teknisiä kone- ja laitehankintoja.

Yhtiön palveluksessa oli vuoden lopussa 540 henkilöä ja yhtiön toimitusjohtajana oli KTM Elma Pehkonen-Rajamäki.

Finnkinon tulevaisuuden tavoitteena on nostaa elokuvissa kävijöiden määrä keskieuropalaiselle tasolle, rakentaa monisaliteattereita ja panostaa ketjumaisen toimintamallin toteuttamiseen parantamalla sekä henkilökunnan ammattitaitoa laajamittaisella koulutusohjelmalla että panostamalla elokuvateattereiden teknisiin valmiuksiin muun muassa paikanvarausjärjestelmiä ja tietojärjestelmiä kehittämällä.

KIINTEISTÖYKSIKKÖ

Rautakirjan kiinteistötoiminnan ensisijaisena tavoitteena on kiinteistö- ja osakeomistuksin tukea emoyhtiön ja tytäryhtiöiden liiketoimintaa.

Kiinteistötoiminnan strategiana on ollut sijoittaa pääasiassa pieniin ja keskikokoisiin myymälähuoneistoihin keskeisillä liikepaikoilla. Kirja-arvoltaan noin 645 Mmk:n kiinteistömässasta on yhtymän omassa käytössä yli 60 %.

Sijoitustoimintaa harjoitetaan sekä emoyhtiössä että tytäryhtiö P.M.Drockila Oy:ssä. Liiketilöiden kysynnän hienoisesta noususta johtuen kasvoivat vuokratuotot noin 2,6 % edellisestä vuodesta. Kiinteistötoiminnan tilikauden investoinnit olivat 6,3 Mmk, josta noin puolet käytettiin omaan käyttöön hankittuihin liikehuoneistoihin ja puolet pääkonttorin perusparannuksiin.

Vuoden lopussa kiinteistötoiminnan palveluksessa oli 9 henkilöä. Yksikön johtajana ja P.M.Drockila Oy:n toimitusjohtajana oli merkonomi Heikki Taure. Hänen siirryttyään eläkkeelle yksikön vetäjäksi nimitettiin 1.4.1996 alkaen ekonomi Jouko Mustonen.

Finnkino muutti alkuvuodesta Rautakirjan pääkonttorin yhteyteen. Muuttoa ja elokuvan 100-vuotisjuhlaa vietettiin näytävästi korkea-arvoisen kutsuvierasjoukon kanssa.

OSOITETIETOJA

Rautakirja Oy, Pääkonttori

Osoite: Koivuvaarankuja 2, 01640 Vantaa
PL 1, 01641 VANTAA
Puh. (90) 85 281, Telefax (90) 853 3281, 852 8511

R-kioskit: Kenttätoiminnot

Rautakirja Oy
OMAT KIOSKIT
Koivuvaarankuja 2
PL 1, 01641 VANTAA
Puh. (90) 85 281
Telefax (90) 852 8353
*Markku Pelkonen,
myyntijohtaja*

Rautakirja Oy
R-KAUPPIASKIOSKIT
Koivuvaarankuja 2
PL 1, 01641 VANTAA
Puh. (90) 85 281
Telefax (90) 852 8500
*Olavi Kottonen,
myyntijohtaja*

Lehtitukkukauppa: Myyntikonttorit

Rautakirja Oy
ETELÄ-SUOMEN
MYYNTIKONTTORI
Koivuvaarankuja 2
PL 1, 01641 VANTAA
Puh. (90) 85 281
Telefax (90) 852 8444
Marjut Rajala, myyntipäällikkö

Rautakirja Oy
LÄNSI-SUOMEN
MYYNTIKONTTORI
Pyhäjärvenkatu 5 B
33200 TAMPERE
Puh. (931) 217 0500
Telefax (931) 217 0510
Ossi Toiviainen, myyntipäällikkö

Rautakirja Oy
ITÄ-POHJOIS-SUOMEN
MYYNTIKONTTORI
Isokatu 4
90100 OULU
Puh. (981) 311 8185
Telefax (981) 311 8505
Jukka Piirainen, myyntipäällikkö

Tytäryhtiöt

EUROSTRADA OY
Koivuvaarankuja 2
PL 27, 01641 VANTAA
Puh. (90) 85 281
Telefax (90) 853 3693
Seppo Soini, toimitusjohtaja

TUKKUTIIMI OY
Haapalankatu 1
15240 LAHTI
Puh. (918) 812 911
Telefax (918) 812 9400
Kiia Enqvist, toimitusjohtaja

LEHTI-MAJA EESTI AS
Katusenäpapi 4
EE 0014 TALLINN
Puh. 990-372-6-380 222
Kioskitoiminta
Puh. 990-372-6-380 308
Lehtipiste
Telefax 990-372-6-380 293

FINNKINO OY
Koivuvaarankuja 2
PL 19, 01641 VANTAA
Puh. (90) 131 191
Telefax (90) 1311 9300
1311 9440
*Elma Pehkonen-Rajamäki,
toimitusjohtaja*

TUKKUTIIMI AB
Täby Centrum
Box 1525
18315 TÄBY
Sverige
Puh. 990-46-8-638 0138
Telefax 990-46-8-638 0137
Jarkko Kaalikoski, toimitusjohtaja

SUOMALAINEN
KIRJAKAUPPA OY
Koivuvaarankuja 2
PL 2, 01641 VANTAA
Puh. (90) 852 751
Telefax (90) 852 7888
Raimo Kurri, toimitusjohtaja

P.M. DROCKILA OY
Koivuvaarankuja 2
PL 1, 01641 VANTAA
Puh. (90) 85 281
Telefax (90) 852 8511
*Jouko Mustonen,
toimitusjohtaja*

12.10.1996 alkaen suunta-
numerot muuttuvat
seuraavasti:
90 → 09
981 → 08
931 → 03
918 → 03

R